

Pravništvo Ljubljana, Vojkova 1
— telefon števil 31, 3123, 3124
3125, 3126
Nacionalni sekretariat Ljubljana, Selen-
burgova ul. — telefon 3492 in 2492
*Odrzučnica Maribor, Grojski trg št. 7
Telefon št. 2453
*Odrzučnica Celje, Kocenova ulica
Telefon št. 190
Časni pri pošti čez zavodnih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 78.180
Wien št. 105.241

izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafličeva ulica št. 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grojski trg št. 7, telefon št. 2453;
Celje, Štrossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65

Prepis se ne vrši

JUTRO

Nemci zasedli Varšavo

Poljaki so izpraznili prestolnico včeraj popoldne po kratkem boju, nakar so se umaknili proti Bugu — Silno navdušenje po vsej Nemčiji

Ljubljana, 8. sept. Nemško uradno poročilo javlja, da so danes ob 5. popoldne prodirle motorizirane nemške čete v poljsko prestolnico in jo pričele zasedati. V jutranjem uradnem poročilu nemške vrhovne komande je bilo rečeno, da se nahajajo nemške čete še kakih 40 km od poljske prestolnice. Na podlagi tega je očitno, da so se poljske čete umaknile brez večjega odpora. Nakar se je motoriziranim oddelkom nemške vojske brez posebnih težav posrečilo prevaliti to poslednjo, razmeroma kratko razdaljo.

Vest o padcu Varšave je na prvi pogled težkega pomena, ker je vprašanje, v koliko je evakuacija Varšave in njena prepušitev v roke nemške vojske v strateškem načrtu, ki ga izvajajo poljska vrhovna komanda, ali pa posledica naglega prodiranja nemške vojske. Po poljskih in nemških vesteh vsekakor izgleda, da se glavna poljske vojske koncentrirajo v okolici Varšave, kar je posledica kratkega razdalja.

Tako iz poljskih kakor iz nemških poročil je razvidno, da je ostala glavna poljske vojske še vedno intaktna. Velikih in odločilnih bitk in spopadov med obema vojskama dosedaj še ni bilo, bližajo pa se nesporno z veliko brzino. Nadaljnji strateški umik poljske vojske ni več mogoč in bitka, ki jo imamo pričakovati v prihodnjih dneh, bo sigurno odločilnega pomena za nadaljnjo obrambo in operacijsko sposobnost poljske vojske.

Težki boji, ki so se vršili na zapadni fronti med francoskimi in nemškimi četami poslednje dni, so dali povod za razne senzacionalne vesti. Te borbe so sedaj pojasnjene kot pripravljane borbe predvsem taktičnega značaja, ki se odigravajo v prostoru med obema obrambnima črtama francoske in nemške armade, to je med Maginotovo in Siegfriedovo linijo. Verjetno je, da bo Francija s tem, da je angažirala na točki pri Saarbrücknu razmeroma močne odrede svojih motoriziranih trup, pritegniti nase večje nemške sile. Poslednji cilji, ki jih pa zasleduje francosko vojno vodstvo s temi operacijami, zaenkrat niso jasni. Vsekakor je zanimivo, da se borbe na zapadni fronti niso razvile vzdolž cele fronte, nego imajo še vedno prvenstveno lokalni značaj.

Nemško vrhovno poveljstvo očitno ne želi pripisati tem bojem nobenega večjega pomena ter o dogodkih na zapadni fronti tudi danes ničesar ne poroča. Pričakovati je, da bo vojaški položaj prihodnje dni tako na zapadni kakor na vzhodni fronti znatno razjasnjen.

Zanimivo je, da so angleške in francoske letalske sile še vedno zelo rezervirane v svojih operacijah. Kakšni računi se krijejo za to taktiko rezerviranega štaba, zaenkrat še ni razvidno. Koncentracija angleških in francoskih čet za Maginotovo linijo je prav za prav šele v polnem razvoju in angleške divizije ekspedicijskega kora verjetno še niso povsem razvrščene na svojih položajih.

Angleški letalci so tudi danes izvršili propagandni polet nad nemškim ozemljem in ga obiskali s propagandnimi letaki. To so morda bravurozna dejanja, toda v dneh, ko javljajo nemška vojna poročila naglo prodiranje nemških vojsk na vzhod in nemški radio od ure do ure obsepa nemški narod z vestmi o doseženih uspehih, je učinek papirnatih bomb sigurno hudo problematičen.

Italijanska sodba o vojaškem položaju

Milan, 8. septembra. b. Turinska »Gazzetta del Popolo« objavila članek svojega uglednega vojaškega sodelavca generala Romana o trenutnem vojaškem položaju. General Romano najprej ugotavlja, da je velika letalska ofenziva kot uvod v vojno izostala, nato pa opozarja na svojo pred tedni izraženo domnevo, da ne velja za vojaške strokovnjake nobena še tako utrjena fronta za nezavestno, ako razpolaga napadalec z zadostnim vojnima materialom in se ne strdi žrteti, ki so za tako ofenzivo potrebne. Po mnenju generala Romana moramo v novi vojni, ki se je komaj začela, računati še z velikimi presenečenji. Znano je, da je Nemčija leta 1914 s svojimi 305 in 420 milimetrskimi kalibri dosegla velike uspehe, dočim so se proti koncu vojne izkazali zlasti angleški tanki. Sprito sedanje operativne neaktivnosti svojih zavetnikov ne more Poljska storiti ničesar drugega kakor to, da poskuša kolikor mogoče zadrževati sovražnika v nadaljnjem prodiranju, istočasno pa zbirati svoje sile v notranjosti države za kasnejše odločilnejše spopade.

Dr. Beneš — aktiven član čsl. legije v Londonu

London, 8. sept. z. Bivši predsednik češkoslovaške republike dr. Edvard Beneš se je danes vpisal za aktivnega člana češkoslovaške legije.

Jeruzalem, 8. sept. c. V Palestini je bila osnovana češkoslovaška legija.

Češke oddaje angleških radio-postaj

London, 8. sept. c. Danes ob 20.45 so začele angleške radijske postaje z redno oddajo poročil tudi v češkem jeziku.

Berlin, 8. sept. br. Danes ob 17.30 nemški motorizirani oddelki dospeli do Varšave in so se prvi nemški vojaki pojavili v varšavskih predmestjih.

Berlin, 8. sept. w. Na pohodu proti Varšavi so motorizirane čete dosegle Ravo Mazowiecko in od tod naglo prodirle do Varšave. Po kratki borbi so se poljske čete umaknile in prepustile prestolnico nemškim četam.

Rim, 8. sept. br. Agencija Stefani je nočjo objavila vest iz Berlina, da so ob 17.15 oklopni oddelki nemške vojske vdrl v Varšavo.

Berlin, 8. sept. (DNB) Vest, da so nemške čete v petek ob 17.15 popoldne vkorakale v Varšavo, je bila sprejeta v Berlinu z bučnim zadovoljstvom. Se nikoli, odkar trajajo sovražnosti med Nemčijo in Poljsko, niso bili časopisi, ki so izšli v ogromnih nakladah, tako hitro razgrajeni, kakor ob tem poročilu. Ljudje so se v velikanskih gručah gnetli pred izločnimi, v katerih so razobešeni zemljevidi z označkami napredovanja vojnih operacij. Prvo vest o zasedbi Varšave je v Berlinu prinesel radio. Po sporočilu, da so nemške čete

Pospešeno prodiranje na vseh poljskih frontah

Poljaki se naglo umikajo tudi iz poznanske pokrajine Poljski poraz na Lysi gori — Četrta podmornica potopljena

Berlin, 8. septembra. AA. (DNB) Vrhovno poveljstvo sporoča: Operacije na poljskem ozemlju so v toku 7. septembra imele na številnih krajih značaj preganjanja sovražnika. Samo na nekaterih krajih je prišlo do resnih borb. Jugovzhodno od Gorlic in vzhodno od Tarnova prodirajo nemške čete proti Visli. Severno od Visle so prispeli motorizirani oddelki do Stasova, severno od Lise Gore pa v pokrajino zapadno od Kamjene. Nemške čete so po hudi borbi prekorale železniško progo Opoczno-Konjske. Severno od Tomašova se je tankom posrečilo izgnati sovražnika iz Rave Marzewskie ter so zdaj oddaljeni 60 km od Varšave. Med Torungem in Brodnico so nemške čete prekorale reko Drevenc. Posadka na Westerplatti pri Gdansk se je predala po napadu, ki so ga izvršili pionirji mornariških napadalnih oddelkov s pomočjo vojne ladje »Schleswig-Holstein«. Četrta poljska podmornica je uničena.

Berlin, 8. sept. c. Današnja nemška vojna poročila iz Poljske pravijo, da so Nemci iz Vzhodne Prusije prodrli do Lomze, in na jugozapadu od Varšave do mesta Rave. Južno in severno od Poznania so Nemci zavzeli več mest. Pri Lisi Gori se je vršila večja bitka, v kateri so bili Poljaki poraženi. S Slovaške so nemške čete prodirle preko Tarnova do Visle.

25.000 Poljakov ujetih

Berlin, 8. septembra. AA. (DNB) Po ugotovitvah nemškega vrhovnega poveljstva je bilo do včeraj ujetih 25.000 Poljakov ter zaplenjenih 126 topov kakor tudi večja količina oklopnih avtomobilov. Številna zaplenjenih strojnih pušk in pušk ter manjših obrambnih topov ni bilo mogoče ugotoviti.

Rim, 8. septembra. AA. (Stefani) Posebni dopisniki italijanskih listov poročajo s poljsko-nemškega bojišča, da Nemci hitro napredujejo proti ciljem, katere je odredilo vrhovno poveljstvo, dasi so ceste slabe in maloštevilne ter mostovi porušeni. Dopisnik »Messaggera« pravi, da se poljske čete umikajo proti črti Varšava-Lublin, in da se bodo še enkrat poskušale odločno upreti se Nemcem ob Bugu, čeprav sta vlada in prebivalstvo zapustili Varšavo. Veliko število prebivalcev Lodza, ki se po mnenju dopisnika nahajajo pred padcem, prihaja v Varšavo, kjer se že čujejo grmenje nemških topov. V Radomu in Lublinu je prebivalstvo pripravljeno za evakuacijo proti vzhodu.

Poljska vojna poročila

Curich, 8. sept. br. Poljsko vojno poročilo ne omenja ničesar o današnjih bojih na posameznih odsekih fronte, marveč samo naglašja, da se poljske čete v redu umikajo na določene postojanke in da tudi pri umiku nudijo sovražniku odpor in zadržujejo njegovo napredovanje. Poročilo navaja dalje, da so poljska letala danes ponovno preletela vzhodno nemško ozemlje in dospela do Berlina in so spotoma bombardirala več nemških mest.

Varšavska radio-postaja utihnila

Stockholm, 8. sept. AA. (DNB) Po vestih, ki so sem prispale iz Varšave, je varšavska radiopostaja ustavila včeraj oddajo, ker so bili aparati zaradi bombardiranja hudo poškodovani. Včeraj tudi postaje v Lvovu, Vilnu in Baranovičih niso delale. Železniški promet med Varšavo in

stopile na tla varšavskega mesta, je bila zaigrana državna himna, ki so ji sledile vojaške koračnice.

Pred Poznanjem

New York, 8. sept. o. Po brezžičnem poročilu agencije Associated Press iz Berlina so nemške čete prispale danes do Poznania.

Osem letalskih napadov na Varšavo

Varšava, 8. sept. c. Poljska uradna poročila še vedno zagotavljajo, da je Krakov slej ko prej v poljski posesti. Včeraj je bilo na Varšavo izvršenih 8 letalskih napadov. Neki nemški letalec, čigar letalo je bilo sestreljeno, je pristal s padalom na glavni varšavski ulici. Skupno je bilo včeraj nad Poljsko sestreljenih 35 nemških letal. Nemška letala so nad Varšavo metala tudi letake.

Hitler se vrne v Obersalzberg

London, 8. sept. p. United Press poroča iz Berlina, da pričakujejo tamkaj, da se bo kancelar Hitler ob koncu tedna vrnil s fronte v Obersalzberg.

Vilnom je prekinjen, ker je poškodovana železniška proga.

Predsednik poljske vlade Skladkowski je objavil včeraj v varšavskem tisku obvestilo, v katerem med drugim pravi: Državljan! Vlada poljske republike je prisiljena zapustiti Varšavo. Ona se bo gotovo vrnila, ko bo vojna končana.

Poljska obala se še drži

London, 8. sept. p. Gdynia in vsa poljska obala ob Baltičkem morju sta še vedno v poljski posesti. Poljske podmornice kakor tudi v morju položene mine onemogočajo prihod nemških vojniških ladij. Tamošnja posadka je poslala poljskemu generalnemu štabu poročilo, da je Nemci ne bodo mogli prebiti poljske obale.

Vojna se bo nadaljevala tudi po zasedbi Poljske

Tokio, 8. septembra. AA. (Stefani). Angleško veleposlništvo v Tokiju je odločno zanikalo vesti, razširjene na Japonskem, da bi angleška vlada v primeru, da bi bila Poljska popolnoma zasedena, odnehala od nadaljnjih sovražnosti napram Nemčiji. V sporočilu poslaništva se pravi, da bi eventualna zasedba cele Poljske mogla imeti za posledico samo konsolidiranje odločnosti Anglije.

Angleško poročilo o položaju

London, 8. sept. c. V angleških vojaških krogih dajejo sledeči pregled dosedanjih nemških vojaških akcij na Poljskem. Nemške operacije so se vršile v treh delih. Prva akcija je bila namenjena izolaciji koridorja in je šla istočasno iz zapadne in vzhodne smeri. Druga akcija gre zopet iz dveh smeri: iz Vzhodne Prusije proti jugu in iz Slezije proti severu ter ima namen, da odreže vseh zapadnih del Poljske. Obe te akciji imata značaj hitrih pohodov, pri katerih so udeleženi predvsem tanki in letala. Samo tretja akcija, v Sleziji, je imela značaj frontalnega napada, predvsem iz Slovaške. Proti temu napadu so Poljaki pokazali najmanj odpora.

Rezerviranost v Rimu

Rim, 8. sept. z. Italijanski listi posvečajo padcu Krakova največjo pozornost in naglašajo, da mora naglo napredovanje nemških čet na Poljskem zbuditi občudovanje. Nasprotno pa ugotavljajo, da na zapadni fronti ni še nikakih resnejših borb. Iz naglega prodiranja nemških čet na Poljskem bi se moglo sklepati, pišejo listi, da se bo do uresničitve napovedi Hitlerja, da bo vojna »kmalu, morda že v par tednih« končana. Edino »Avenier« ne čli tega optimizma italijanskega tiska in opozarja na to, da je dovela sklenitev nemško-ruskega nenapadnega pakta do zelo dalekosežnih sprememb na Daljnem vzhodu, kar ne bo ostalo brez vpliva tudi na položaj v Evropi. Tega mnenja so tudi merodajni rimski krogi, ki so glede razvoja dogodkov slej ko prej rezervirani. Zadovoljstvo pa zbujajo v italijanski javnosti izjave merodajnih činiteljev, da Italija ne misli spremeniti svojega sedanjega stališča in da njen prestop v mednarodnem pogledu baš zaradi te previdne politike stalno narašča.

Weygand v Bukarešti

Bukarešta, 8. sept. p. Francosko poslaništvo demantira vesti o bivanju francoskega generala Weyganda v Bukarešti.

Boji med obema pasovoma utrdb

Francoska pojasnila k dosedanjim bojem na zapadni fronti

Pariz, 8. septembra. AA. (Havas) Poveljstvo francoske vojske poroča, da je dobil sovražnik na bojišču med Reno in Moselo ojačanja, kar je znak, da prihajajo na bojišče nove vojaške sile iz notranjosti Nemčije.

Poročilo št. 9 z dne 8. septembra zjutraj se glasi: Izvedli smo lokalna napredovanja različnega pomena ter zboljšali s tem občutno naše napredovanje na gotovih točkah.

Boji okoli Saarbrückna

Pariz, 8. sept. c. Neuradno poročajo, da so Francozi včeraj začeli z večjo ofenzivo v okolici Saarbrückna. 600 francoskih tankov, med njimi 70 tonski, je prodrlo do Neunkirchena. Artilerijska borba je trajala tudi vso noč. Po novejših poročilih se je potem Nemcem posrečilo zmanjšati francoski vdor. Najnovejša poročila pravijo, da je na gozdnatem gričevju okoli Saarbrückna v teku velika bitka, v kateri na obeh straneh sodelujejo infanterija, artilerija in tanki.

London, 8. sept. j. Po poročilu iz Berlina je nemška vlada sklenila izprazniti večji del Forenja.

Pariz, 8. sept. z. »Exchange Telegraph« poroča, da se vodijo na ozemlju med obema utrjenima črtama na nemško-francoski meji ogorčene borbe. Francozi se morajo boriti za vsako posamezno utrdbo in postopati docela sistematično. Nemci se ogorčeno branijo, zaradi česar so žrtve na obeh straneh dokaj velike. Boji se vodijo na vseh točkah Siegfriedove utrjene črte. Oficirji in moštvo morajo prestati najhujšo preizkušnjo svojih živcev, ker so skoraj neprestano v bobnenem ognju obojestranskega topništva. Borbe podpira tudi letalstvo. Tako s francoske, kakor z nemške strani sodeluje več sto letal. V odsek Saarbrücken - Lautersburg so Nemci poslali znatna ojačenja, ki pa se zaradi zapornega ognja francoskega topništva ne morejo približati določenim postojankam. Francosko topništvo ob sodelovanju letalstva hudo obstreljuje nemške kolone, ki prihajajo iz zaledja.

Zakaj so francoska poročila tako redkobesedna

Pariz, 8. sept. br. Kratka in zelo diskretna vojna poročila so ponekod v Franciji vzbudila pozornost. Francoski uradni krogi glede na to naglašajo, da je položaj na francoski fronti sprito obeh širokih utrjenih pasov povsem drugačen kakor na vzhodni fronti. Francosko vrhovno poveljstvo tudi nima nikakega interesa, da bi izvajalo z naštevanjem zasedenih krajev in postojank, ubitih in ranjenih nasprotnikov, zaplenjenih topov in strojníc, kakšno nemiselnost in za vsakega civiliziranega človeka odvratno propagando na račun padlih in ranjenih bojevnikov.

»Intransigent« pravi v svojem poročilu o dosedanjih borbah na področju med Renom in Luksemburgom, da so se razvijale izključno na ozemlju, ki leži med francosko mejo in Siegfriedovo črto. Saarbrücken in še nekatere druge kraje so Nemci skoraj že docela evakuirali. Evakuirance so poslali v Köln, Koblenz in še nekatera druga mesta onkraj Siegfriedove linije in na severu.

Angleži pošljejo milijon mož v Francijo

Pariz, 8. sept. j. Francoska vlada je danes sporočila javnosti podatke o angleški pomoči Franciji v sedanjih vojni proti Nemčiji. Dočim je mogla Velika Britanija leta 1914 v začetku sovražnosti priskočiti Franciji na pomoč z razmeroma zelo majhno ekspedicijsko vojsko, bo mogla poslati sedaj takoj v začetku vojnih operacij na francoska tla nad milijon dobro izvežbanih vojakov, opremljenih z vsemi modernimi vojnotehničnimi pridobitvami. To bo za začetek. Kasneje se bo angleška pomoč močno stopnjevala bodisi z vojaštvom iz same Velike Britanije bodisi z ekspedicijskimi korpi, ki bodo prihajali iz številnih angleških dominionov in kolonij.

Prav izdatna bo nadalje pomoč, ki jo bo nudili Franciji in Veliki Britaniji industrijsko visoko razviti dominioni, kakor Južnoafriška unija in Kanada. Kanadska letalska industrija spada že sedaj med prve na svetu.

Luksemburška v skrbeh

London, 8. sept. j. Luksemburška vlada je poslala Franciji, Veliki Britaniji in Nemčiji noto, v kateri jih prosi, naj bi spoštovali njeno nedotakljivost. Luksemburška naj bi prišla pod pokroviteljstvo Rdečega križa.

Luksemburg, 8. sept. p. Čim bolj narašča topovski dvoboj na francosko-nemški

fronti in čim bolj se čuje v posameznih krajih v Luksemburgu grmenje topov, tem bolj narašča vznemirjenje prebivalstva. V Luksemburgu so mnenja, da se boji sicer ne bodo prenesli na njihovo ozemlje, boje pa se napadov, kakršnih se je pripetil na dansko mesto Esbjerg.

Doslej potopljena ena nemška podmornica

London, 8. sept. c. Kolikor je znano, je bila doslej potopljena ena nemška podmornica.

London, 8. sept. j. Angleški pomorski krogi izjavljajo, da je angleško vojno brodogradništvo sistematično zasledovati nemške podmornice in da je boj proti njim sedaj v polnem teku.

Zopet 3.000.000 letakov

London, 8. sept. c. Angleška letala so ponoči izvršila že četrty izvidniški polet nad Nemčijo in odvrгла nad severno Nemčijo tri in pol milijona letakov. Vsa letala so se nepoškodovana vrnila.

Kaj je z »Gneisenauom«

Berlin, 8. sept. j. Mornariško poveljstvo demantira vest angleških listov, da bi bila angleška letala med napadom na Kiel poškočevala veliko nemško križarico »Gneisenau«. Križarica je popolnoma nepoškodovana.

Letalski alarm v Toulonu

Pariz, 8. sept. c. Ponoči je bil v vojni luki Toulon poldrugo uro trajajoči letalski alarm.

Francoski vrhovni obrambni svet

Pariz, 8. sept. br. Danes dopoldne je imel francoski vrhovni obrambni svet sejo, ki jo je vodil prezident Lebrun. Seja se je vršila v Elizejski palači in je trajala skoraj tri ure. O njej ni bil izdan nikak komunikat.

Zunanji minister Bonnet je imel danes dopoldne daljši razgovor s predsednikom senatskega zunanjepolitičnega odbora Bergerom.

Nemčijo hočejo izolirati

Pariz, 8. sept. j. V tujakšnih političnih krogih pripisujejo ogromen pomen ustanovitvi mešanega francosko-angleškega gospodarskega komiteja, ki bo imel svoj sedež v Londonu. Naloga tega komiteja bo, sestaviti dalekosežen načrt o gospodarski vojni, ki jo bosta Francija in Velika Britanija vodili proti Nemčiji vzporedno z vojnimi in diplomatičnimi akcijami. Francoska vlada je imenovala v ta odbor več gospodarskih in finančnih strokovnjakov. Francoski delegaciji načeluje znani pisatelj Paul Morand. Naloga tega skupnega odbora bo med drugim tudi ta, da prepreči v bodoče vsak dovoz živil v Nemčijo, onemogoči dobavo surovin, potrebnih za izdelavo municije in vsega vojnega orožja, ter poskrbi, da bo Nemčija čimprej docela izolirana od ostalega sveta. Načrt za ves ta gospodarski boj so izdelali angleški finančni in vojaški strokovnjaki.

Fond za podpiranje družin vpoklicanih

Pariz, 8. sept. br. Vlada je danes izdala dekret, s katerim se je ustanovil fond treh milijard frankov, ki bo služil za dajanje podpor družinam vpoklicanih vojaških obveznikov.

Lebrunova poslanica Ismetu Ineniju

Ankara, 8. septembra. AA. (Havas) Predsednik republike Ismet Ineni je sprejel danes francoskega veleposlanika Masiglia, ki mu je izročil osebno poslanico predsednika francoske republike Lebruna. V tej poslanici izraža šef francoske države zadovoljstvo vse Francije zaradi prijateljskih zvez, ki krepko vežeta obe državi in ki so pod sedanjimi okoliščinami posebno važnega pomena. Predsednik turške republike je ginen zaradi tega znaka simpatije prosil francoskega veleposlanika, naj izrazi predsedniku francoske republike njegovo zahvalo in da ga obvesti, da se Turčija iskreno veseli zaradi prijateljskih zvez, ki obstojajo med Francijo in Turčijo, in ki dobivajo pri današnjem stanju stvari posebno vrednost.

Izumrli Pariz

Pariz, 8. sept. br. Skoraj polovica Parizanov se je že izselila iz mesta. Ostali so večinoma moški, ki so zaposleni po tovarnah orožja in streliva v pariskih predmestjih, ter ženske, ki so nadomestile moške po uradih in trgovinah. Večeri so v Parizu čisto mrtvi. Nobene luči, nobene zabave, skoraj nobenega očrtega lokala.

Nadaljevanje na 2. strani

kar dokazuje, da se ne samo oblasti, nego tudi prebivalci povsem zavedajo resnih ur. Ljudje prebijejo večerne ure doma, večinoma pri radijskih aparatih.

V Parizu so danes pričeli grmaditi vreče peska okrog vseh javnih spomenikov. Tudi slavolok bo kmalu izginil pod peskom.

Preganjanje komunistov v Franciji

Pariz, 8. sept. br. Policijska oblast vrši po vsej Franciji po lokalnih komunistične stranke preiskave. Aretiranih je bila cela vrsta aktivnih osebnosti iz komunističnih vrst, ki so osumljene subverzivnih dejanj. Glede na preganjanje komunistov v Franciji namerava odpustiti sovjetska vlada v eno izmed francoskih luk poseben parnik, s katerim bodo preganjalci lahko odpotovali v Rusijo.

Pariz, 8. sept. c. Francoska vlada je izdala odredbo, da morajo vsi tuji državljani v Franciji imeti posebne karte o identiteti ter še posebno dovoljenje, če potujejo iz enega okrožja v drugo.

Kakšna bo preosnova francoske vlade

Pariz, 8. septembra. b. Današnji listi poročajo o ponovnih posvetovanjih ministrskega predsednika Daladiera s predsednikom parlamenta Edouardom Herriotom in jih spravljajo v zvezo z bližnjo preosnovo vlade. Iz zanesljivega vira doznavajo, da je odpadla kombinacija politične preosnove vlade v znamenju pritegnitve v sedanjo vladu vseh predstavnikov nevladnih parlamentarnih skupin in je namesto nje prevladala druga tendenca, ki predvideva praktično rešitev s pritegnitvijo nepolitičnih osebnosti, po večini strokovnjakov, v Daladierov kabinet.

Kentski vojvoda ne pojde v Avstralijo

London, 8. sept. Uradno javljajo, da Kentski vojvoda ne bo mogel nastopiti svojega mesta kot guverner Avstralije, ker vrši svojo funkcijo kot admiral angleške mornarice.

Angleška letala nad danskim ozemljem

Kodanj, 8. septembra. AA (DNB) Po vesteh, ki so v toku noči prispale v Kodanj iz severnega Schleswig in južnega Jutlanda, izhaja, da so angleška letala letela nad danskim ozemljem. To je dokazano s tem, da so v severnem Schleswigu in južnem Jutlandu našli mnogo propa-

Lov na trgovske ladje

Potopljenih je bilo zopet več angleških parnikov

London, 8. sept. c. Štiri nemške podmornice so večer napadle angleški parnik »Mannar« (7200 ton), ki je bil na poti iz Liverpoola v Kalkuto. Podmornice so parnik najprej obstreljevale s topovi, nato pa izstrelile pet torpedov. In ga potopile. Ko se je mostov izkrcalo v rešilne čolne, so podmornice tudi te obstreljevale. Dva indijska člana posadke sta bila ubita in dva težje ranjena. Del posadke je potem rešil neki holandski parnik, drugi pa so morali 24 ur ostati v vodi, preden jih je rešila neka portugalska ladja.

Sidney, 8. sept. br. Ladje avstralske vojne mornarice so zajele 7500 tonsko nemško trgovsko ladjo »Dahn« in jo privedle v tukajšnje pristanišče.

Lisbona, 8. sept. br. Na atlantski obali je bila od neke podmornice torpedirana angleška trgovska ladja »Puckastanc«. Na radiotelegrafske klice ameriške ladje »Farmar« je torpedirani ladji prihitel na pomoč parnik »Bilderpicks«, ki se mu je posrečilo rešiti posadko torpedirane angleške ladje.

London, 8. sept. c. Z ameriške ladje »Washington« poročajo, da je nemška podmornica torpedirala angleški parnik »Olivegrove« (4000 ton). Vsi člani posadke so rešeni.

Rio de Janeiro, 8. septembra. c. V tukajšnje pristanišče se je zateklo 12 angleških trgovskih parnikov. V spremstvu že odrejenih angleških vojniških ladij bodo odpluli v luke, kamor so namenjeni.

New York, 8. septembra. AA (DNB). Kapitan Stadman parnika »Washington«, ki pripada podjetju United States Line, ki je pripad 33 potnikov torpediranega angleškega tovornega parnika »Olivegrove«, ugotavlja v svojem radiotelegrafskem poročilu, da je nemška podmornica pred torpediranjem pozvala mostovo tovornega parnika, naj zapusti ladjo. Šele, ko so rešili čolniki bili daleč od parnika, ga je podmornica potopila. Stadman poroča dalje, da je poveljnik podmornice postopal z največjo kurtuazijo namram mostu angleškega parnika in da jim je pokazal smer, v kateri morajo veslati ter jim je dal tudi točne nove kompasne. Podmornica se je pred tem ponudila, da bo sama odvlekla tovorni parnik, ki ima 4000 ton, v najbližjo luko. Razen tega je podmornica s signali z rdečimi raketi opozorila ladje v bližini, da se nahajajo v bližini brodolomci. Zato je lahko parnik »Washington« našel rešilne čolne v bližini irske obale in angleškega kanala. Kapetan Stadman poroča dalje, da se brodolomci nahajajo v dobrem stanju. »Olivegrove« se je potopil 6 minut po torpediranju.

Berlin, 8. septembra. AA (DNB). Nemški parnik »Franken« je prispel 6. septembra v luko Padang na Sumatri. Pred tem je bil v holandskih vodah napaden od angleških letal, toda ni bil poškodovan.

Madrid, 8. sept. br. V španske luke se je dosedaj zateklo že 54 nemških trgovskih ladij.

London, 8. sept. j. Po dosedanjih podatkih se je v japonska pristanišča zateklo 64 nemških tovornih ladij.

Neka angleška vojna ladja je večeraj ujela nemški tovorni »Inne«.

Veleparnik »Bremen« v nevtralni luki

Berlin, 8. sept. j. United Press poroča iz Berlina, da se je nemškemu veleparniku »Bremen« posrečilo pravočasno zateči se v neko nevtralno luko.

»Rex« na potu v New York

Genova, 8. sept. br. Danes je odplul iz Genove največji italijanski potniški parnik

gandnih letakov, naslovljenih nemškemu narodu, ki so jih metala angleška letala.

Internacija Nemcev v Angliji

London, 8. septembra. AA (Havas) Internirani so samo oni Nemci, ki so sposobni za nošenje orožja. Nemci v Palestini uživajo vse svoboščine. Taborišča, v katerih so Nemci internirani, so zelo prostrana. Vsi interniranci dobivajo pristojno hrano.

Prvi vpoklici na Irskem

Dublin, 8. septembra. b. Irska vlada je danes pozvala pod orožje vse tako zvane »teritorialce«, ki tvorijo prve obrambne čete, istočasno pa so mobilizirani tudi vsi rezervisti.

Inspeksijsko potovanje belgijskega kralja

Bruselj, 8. septembra. AA (DNB) Belgijski kralj nadaljuje svoje inspeksijsko potovanje ob belgijsko-francoski meji. Sredi je kralj Leopold prispel v Semois v Ardenih, danes pa je nadaljeval inspeksijsko potovanje ter prispel s svojim štabom na luksemburško mejo.

Tiskovna cenzura v Belgiji

Bruselj, 8. septembra. AA (Stefani) Uklenjeni so ukrepi o zapiranju javnih lokalov ob gotovem času dneva, ki jih je bila belgijska vlada sprejela za časa mobilizacije. Bruselj izgleda ponovno popolnoma normalno. Vlada pozorno pazi, da se ohrani najstrožja nevtalnost. Predvideva se, da bo v zvezi s tem uvedena cenzura tiska.

Zabavišča v Londonu zopet odprta

London, 8. sept. c. Od jutri naprej smejo biti v Angliji zopet odprta gledališča, bioskopi in druga zabavišča. Tudi nogometne tekme so zopet dovoljene.

Mednarodni železniški promet preko Italije

Rim, 8. sept. br. Mednarodni železniški promet preko Italije se polagoma obnavlja. Simplonski ekspres, ki je zadnje dni prihajal iz do Milana, vozi sedaj tudi že dalje do Trsta. Promet med Italijo in Francijo je sicer omejen, vendar vozi preko štirih obmejnih postaj dnevno 13 rednih potniških in brzih vlakov.

Iz italijanskih luk odhajajo tudi velike potniške ladje v Severno in Južno Ameriko.

Izredno zasedanje ameriškega kongresa

Washington, 8. sept. c. Na konferenci tiska je izjavil danes predsednik Roosevelt, da bo kongres skoro gotovo sklican na izredno zasedanje še pred januarjem, ko bi se moralo vršiti redno zasedanje. Roosevelt je napovedal, da bo kongresu predložil spremembo nevtalnostnega zakona, tako da bo ukinjena prepoved izvoza orožja. V poučenih krogih sodijo, da bo Roosevelt predlagal sklicanje kongresa že za drugo polovico septembra.

Boj proti nevtalnostnemu zakonu v Ameriki

New York, 8. sept. Ameriški listi hudo napadajo vladu zaradi embarga, ki ga je proglasila namram vsem vojskujočim se državam. »New York Times« je mnenja, da je stališče demokratičnih držav docela utemeljeno in da se bore za pravično stvar. Javno mnenje v Zedinjenih državah je malone v celoti na strani Francije in Velike Britanije in zato ne more ameriško ljudstvo razumeti, zakaj naj bi bile te države z embargom prizadete v enaki meri kakor Nemčija. Naše demokratične ustanove in vse naše demokratično in miroljubno čutenje nam nalaga, da se postavimo v tem vprašanju na stran demokratičnih interesov, to je na stran demokratičnih držav v Evropi.

Podobno piše tudi »New York Herald Tribune«, ki zahteva od vlade, naj nevtalnostni zakon v celoti ukine.

Izmenjava surovin med Ameriko in Anglijo

Washington, 8. sept. br. Med angleško in ameriško vlado se vrše pogajanja o izmenjavi najpotrebnejših surovin med obeh državama. V prvi vrsti gre tu za izmenjavo bombaža in surovega kavčuka. Po obstoječem načrtu bi Anglija dobavljala iz svojih plantaž v kolonijah Zedinjenim državam surovi kavčuk, iz Amerike pa bi v zameno dobivala bombaž.

Proti navijanju cen v Ameriki

Washington, 8. septembra. AA. Poljedelski minister je opozoril poljedelce, naj ne dvigajo cen življenjskim potrebščinam, ker bi bil v nasprotnem primeru prisiljen intervenirati.

Avstralski vojni proračun

Melbourne, 8. sept. c. Avstralska vlada je predložila parlamentu proračun, ki znaša 102 milijona funtov. Od tega je tretjina določena za obrambne svrhe. Dohodninski davki so povišani za 10%. Vlada je sklenila, da ustanovi po angleškem vzoru ministrstvo za informacije.

Beleške

Dr. Maček v Kupineu

Podpredsednik vlade dr. Maček se je vrnil v Zagreb, kjer se je dopoldne sestal z inž. Košutićem. Nato se je odpeljal v Kupinec, kjer sta ga popoldne obiskala inž. Košutić in dr. Krnjević.

»Hrvatski dnevnik« o resoluciji vodstva JNS

V včerajšnjem uvodniku razpravlja glasilo podpredsednika vlade »Hrvatski dnevnik« o stališču raznih strank do sklenjenega sporazuma. Med drugim pravi:

»Izvršni odbor Jugoslovenske nacionalne stranke je v svoji resoluciji zahteval, naj se bodoče volitve izvedejo po novem zakonu, ki bo zajamčil tajnost glasovanja, zastopstvo manjšine in volilno svobodo. To stališče je popolnoma upravičeno in ga v celoti odobravamo. Enako je izvršni odbor JNS izjavil, da bi bilo treba vprašanje hrvatskega o zemlja definitivno končati, ker bi ponovna pogajanja o njem mogla roditi nepovoljne posledice ne samo za sporazum kot tak, temveč tudi za narod in državo. Tudi mi smo mišljenja, da bi bilo bolje, ako bi se bilo to vprašanje definitivno rešilo, toda to ni bilo odvisno samo od nas. Mnenja pa smo, da tudi pri definitivnem reševanju ne bo prišlo do nikakih neugodnih posledic.«

Shodi HSS

»Hrvatski dnevnik« poroča, da se nadaljuje shodi Hrvatske seljačke stranke, na katerih poročajo poslanci in drugi ugledni člani stranke o srbsko-hrvatskem sporazumu. Strankini pristaja so na vseh shodih soglasno odobrili sporazum in izrazili zaupanje dr. Mačku in njegovi politiki.

Minister dr. Smoljan v Hercegovini

Minister brez portfelja dr. Bariša Smoljan se je mudil te dni v onem delu Hercegovine, ki je s primorsko banovino vred priključen novi banovini Hrvatski Obiljubljen je, da bo povišana cena za odkup tobaka katerega prodaja tvori glavni vir dohodka za prebivalstvo v teh siromašnih krajih. O političnem položaju je izjavil:

»Naše geslo je: molčati in delati. Samo eden ne more ničesar, vsi skupaj moremo vse. Ni mogoče v 24 urah popraviti vse pogreške, ki so se zgodile v zadnjih letih, prepričani pa smo, da bomo kmalu odpravili splošne krivice, storjene narodu. Naši bratje muslimani naj vedo, da ne bodo nikdar zapostavljeni zaradi svoje vere. Hrvatsko banovino bomo razvili v vzorno ozemlje, na katerem se bo spoštovala ravnopravnost vseh verskih izpovedi. Hrvatski kmečki narod se bo boril za to, da se izvede načelo človečnosti in se dvigne dostojanstvo človeka. Čeprav je doseženi sporazum le del, je prinesel že velike koristi vsemu hrvatskemu narodu.«

Posvetovanja staroradikalov

Sinoči sta se vrnila v Beograd staroradikalna prvaka Miša Trifunović in dr. Momčilo Ninčić. Bila sta pri predsedniku svoje stranke Aci Stanojeviću, katerega sta poročala o političnem položaju, kakor se razvija po sporazumu s Hrvati.

Črna gora in sporazum

Tednik »Zeta«, ki izhaja v Podgorici ter je podpiral opozicijo v njeni borbi proti dr. Stojadinovićevemu režimu, objavlja uvodnik, v katerem pozdravlja sporazum med Srbi in Hrvati. Poleg ostalega pravi:

»S sporazumom je osigurana enakopravnost ne samo Hrvatov, nego tudi vsem ostalim banovinam in delom naroda ene države, ki tvorijo državno zajednico. Crnogorci v novi vladi nismo zastopani. Kljub temu pa sprejemamo sporazum z največjim zadoščenjem in iskrenim veseljem. Črna gora je danes uverjena, da bo do tudi za njo nastopili lepši dnevi in da bo skoraj zavzela v razvoju naše državne skupnosti tisto vlogo, ki ji pripada po geografskem položaju in njeni zgodovinski tradiciji.«

Nazori vojvodinskega lista

Subotički »Neven«, glasilo JRZ v Vojvodini, izražja svoje globoko zadovoljstvo, da Subotica in Sombor nista bila priključena banovini Hrvatski. »Neven« pravi, da spadata Subotica in Sombor v političnem, gospodarskem in prosvetnem pogledu »v življenjski prostor Beograda«, kar je potrdil tudi sporazum med dr. Mačkom in Cvetkovićem. Po mnenju lista bo morala HSS sedaj sploh likvidirati svoje organizacije po Vojvodini ter se umakniti na teritorij banovine Hrvatske.

Da se HSS vsaj zaenkrat še ne misli odpovedati svojemu udejstvanju v Vojvodini, kaže izjava ugledega njenega člana, narodnega poslanca Vukovića, ki je postavil zahtevo, naj se izroči pristajščim HSS uprava vseh vojvodinskih občin, kjer je pri skupščinskih volitvah HSS dobila večino glasov. Med temi občinami sta tudi Subotica in Sombor.

Slovaško diplomatsko zastopstvo v Beogradu

Slovaški listi poročajo, da je iz Bratislave odpotoval v Beograd dr. Josip Ciekier, kateremu je poverjena naloga, da kot odpravnik poslov organizira prvo slovaško poslaništvo v Jugoslaviji. Dr. Ciekier izhaja iz češkoslovaške diplomatske službe, po ustanovitvi samostojne Slovaške pa je pomagal organizirati zunanje ministrstvo v Bratislavi.

Policijski nevtalnostni ukrepi v Grčiji

Tudi Grčija je v sedanji evropski vojni proglasila strogo nevtalnost in to nevtalnost dosledno izvaja. Poročali smo že, da je med drugim prepovedala po javnih lokalih diskusije o državah, ki so v vojni. Listi prinašajo sedaj nadaljnji policijski ukrep, ki prepoveduje vsako javno izražanje simpatij ali antipatij v gledališčih ali kinematografih o priliki predstav, ki so kakorkoli v zvezi z vojno ali z vojujočimi se državami. Uredba apelira na prebivalstvo, naj izdane ukrepe skrbno izvaja, ker je to v interesu vsega naroda. V enakem smislu podpirajo vladne ukrepe vsi listi, ki poudarjajo, da je sedanja evropska vojna vse preveč resna za lahkomišelnice debate in demonstracije.

Bodite trezni in razsodni

Beograd, 8. sept. AA. V zadnjem času se pojavljajo pri nas v zvezi z znanjimi dogodki razmorsne vesti, ki nimajo nobene osnove. Te vesti širijo nezavedno ali zlohotno posamezniki, ki so popolnoma neobveščeni ali ki so pod vplivom neodgovornih činilcev, ki imajo interes na tem, da se širijo med ljudstvom netočna in neobjektivna obvestila. S širjenjem takih vesti se spravlja ljudstvo v zmo in se bega, čemur se je treba v teh težkih časih izogibati. Zaradi tega se opozarja prebivalstvo, da takim vestem ne veruje in da njihovo razširjanje onemogoči ter prijavi

oblastem osebe, ki širijo take vesti, da bi se proti njim lahko postopalo po zakonu. Vsem je znano, da je Jugoslavija glede današnjih dogodkov zavzela nevtralno stališče in da je naša država pomemben faktor miru v tem delu Evrope. Takemu stališču mora odgovarjati tudi dostojanstvena mimos prebivalcev glede presoje mednarodnih dogodkov. Vse prebivalstvo mora dostojanstveno in mirno ter vzdržno zavzeti nepristransko stališče glede presoje dnevnih dogodkov, ki se nanašajo na obe vojskujoči se stranki.

Volitve v švici ne bodo odgodene

Volitve v novi parlament bodo izvedene kljub nape-temu položaju v Evropi v zakonitem roku

Bern, 8. sept. br. Zvezni svet je danes razpravljao o volitvah v nacionalni svet, ki se morajo izvršiti meseca oktobra. Kakor leta 1914, je tudi sedaj sklenil da kljub sedanjemu napetemu mednarodnemu položaju volitve ne bodo odgodene, marveč izvedene v zakonitem roku.

Vojaška cenzura

Bern, 8. sept. br. Švicarski zvezni svet je pooblastil vrhovno vojaško poveljstvo, da more zaradi zaščite švicarske nevtalnosti uvesti cenzuro vseh poročil, ki se oddajajo po telefonu, brzojavno, po radiu, s pomočjo filma ali pa po novinskih agencijah. Zaenkrat za liste še ni uvedena predcenzura, ker se more zgoditi le s pristankom vlade. Proti ukrepu vojaške oblasti je dopustna pritožba na posebno komisijo. V vseh zadevah, ki se nanašajo na tisk, se morajo pritegniti tudi novinarji. Nove no-

vine agencije morajo prositi za posebno dovoljenje, da se jim dovoli poslovanje na švicarskem ozemlju.

Ob nedeljah in praznikih avtomobilne prepovedane

Bern, 8. sept. br. Ob nedeljah in praznikih je zabranjen do nadaljnjega ves zasebni avtomobilski promet. Tudi oblasti se smejo v teh dneh le v najnujnejših primerih posluževati motornih vozil.

Poseben vlak za povratek angleških turistov

Bern, 8. sept. br. Da se omogoči angleškim turistom, ki se mude v švici, povratek v domovino, bo odpeljal v sredo iz švice poseben vlak, za katerega se je dosedaj prijaviло nad 500 angleških potnikov.

Alandsko otočje bo vojaško zasedeno

Helsinki, 8. septembra. b. Finska vlada je naročila občinam na Alandskem otočju, naj pripravijo vse potrebno za nastanitev vojaštva. Zaradi varovanja tega otočja bo namreč Finska odposlala tja posebno stražo za čuvanje nevtalnosti, kakor jo določa alandska konvencija.

Švedska obnavlja letalski promet s tujino

Stockholm, 8. sept. j. Z jutrišnjim dnem bo Švedska obnovila svoj redni letalski promet z Dansko, Nizozemsko, Belgijo in Veliko Britanijo. Letala bodo letela čez Kodanj, Amsterdam in Severno morje. Promet bo na teh progah dvakrat dnevno. Nadalje namerava švedska letalska družba vzpostaviti zvezo preko Rige in z Moskvom.

Na Estonskem ne bo izrednih vojaških ukrepov

Reval, 8. sept. br. V Estonski vlada po zahtevi vlade popoln red in mir. Navzlic kočljivemu položaju vlada ne namerava podzvati nikakršnih izrednih vojaških ukrepov.

Evakuacija Kovna

Kovno, 8. sept. br. Oblastva so izdelala načrt za evakuacijo Kovna. V prvi vrsti bodo iz mesta odpredali otroke, bolnike in starce. Vlada namerava uvesti obvezno delovno službo pri obrambnih delih za vse moške od 16. do 60. leta. Zaradi velikega pomanjkanja goriva, ki je zavladalo zadnje dneve v Litvi, se namerava vlada obrniti na Rusijo za dobavo ruskega petroleja.

600 milijonski obrambni kredit na Norveškem

Oslo, 8. sept. c. Danes se je sestal na izredno zasedanje norveški parlament. Vsi govorniki so poudarjali, da se hoče Norveška v sedanji vojni držati načela najstrožje nevtalnosti. Odobren je bil kredit 600 milijonov dinarjev za obrambne mere, ki naj izvajanje nevtalnosti zagotavljajo.

Prijateljstvo med Madžarsko in Bolgarsko

Budimpešta, 8. septembra. AA. (Stefani) Madžarski listi komentirajo predajo akreditivnih pisem novega madžarskega poslanika bolgarskemu kralju ter naglašajo pomen besed, ki so bile ob tej priliki izgovorjene, in ki predstavljajo nov dokaz prijateljskih čustev, ki vežejo madžarski in bolgarski narod.

Smrtna kazen za izkoriščevalce vojne stiske

Berlin, 8. septembra. AA. (DNB) Ministrstvo za narodno obrambo je izdalo uredbo, na osnovi katere se razbojništva, tatvine in drugi zločini, izvršeni za časa teme v zvezi z zračnimi napadi, kaznujejo s smrtjo, dosmrtno robijo, ali robijo do 15 let. S smrtno kaznijo bodo kaznovani tudi oni, ki povzročijo požar na poslopih nemške obrambne in gospodarske sile, dalje oni, ki spravljajo v nevtrnost promet na železnih in cestah, in oni, ki storijo kazniva dejanja, škodljiva za skupnost. Razen tega bodo s smrtno kaznijo kaznovane osebe, ki vršijo v evakuiranih pokrajinah razbojništva. Osebe, ki vršijo kraje v teh pokrajinah, bodo kaznovane s smrtjo na vešalih.

Važni gospodarski ukrepi v Nemčiji

Berlin, 8. sept. AA. Zbornik nemških zakonov prinaša uredbo o gospodarski administraciji. Uredba predvideva enotno izvajanje vseh gospodarskih ukrepov v Nemčiji. Na ozemlju Nemčije se otvarjajo novi okrajni gospodarski uradi, ki imajo dolžnost preskrbeti prebivalstvo z važnimi življenjskimi potrebščinami, posebno z ogljem. Med drugim bodo skrbeli okrajni gospodarski uradi tudi za preskrbo z oljem, gumo, tkanino, čevlji, milom itd.

Obrambni ukrepi na Nizozemskem

Amsterdam, 7. sept. br. Holandska vlada je odredila obsežne ukrepe za obrambo proti letalskim napadom. Vsa važnejša javna poslopja so zabarikadirana z vrečami, napolnjenimi s peskom. Z vsa naglico grade tudi zaklonišča za prebivalstvo.

Odrejena je tudi racionalizacija živila in so bile v to svrhu izdane živilske nakaznice, s katerimi se dobe vse življenjske potrebščine v dovoljni količini. Namen tega ukrepa je predvsem nepotrebno kopičenje živila, kar bi moglo povzročiti povišanje cen. O kakem pomanjkanju živila seveda ni govora. Da bi se zagotovile dovoljne zaloge bencina in drugih pogonskih sredstev za vojaške potrebe, bo v ponedeljek ustavljen ves zasebni avtomobilski promet.

Japonska in Rusija

Tokio, 8. septembra. AA. (Stefani) List »Hoči« piše, da Japonska nima nobenega razloga, da bi odbila eventualni predlog Moskve za ureditev odnosov med obema državama, v kolikor bi Moskva opustila sovražno stališče namram Japonski. Toda ta predlog mora priti s strani Moskve.

Japonska naročila v Ameriki

New York, 8. sept. j. Japonska vlada bo naročila v Zedinjenih državah večjo količino strojev. Gre za dobavo v skupnem znesku 22 milijonov funtov.

V washingtonskih političnih krogih pripisujejo tej trgovski transakciji znaten politični pomen.

Ruski poslanik pri Ismetu Ineniju

Carigrad, 7. sept. AA. Predsednik republike Ismet Ineni je sprejel sovjetskega poslanika Terenijeva.

Nevtralnost Afganistana

Simla, 8. sept. br. Afganistanska vlada je imela dopoldne sejo, na kateri je razpravljala o stališču, ki naj ga Afganistan zavzame glede na vojno v Evropi. Po seji je bil objavljen kratek komunikat, ki pravi, da se je afganistanska vlada odločila za najstrožjo nevtalnost. Poslaniki v Iranu, Turčiji in v vseh evropskih prestolnicah so dobili nalogo, da o tem obvestijo vlade, pri katerih so akreditirani.

Velika avtocesta iz Adisa Abebe do Rdečega morja

Rim, 8. sept. br. Listi poročajo, da je bila sedaj dograjena velika avtomobilska cesta iz Adisa Abebe na Asab ob Rdečem morju. Pri tem poudarjajo, da je to morda ena najdaljših in najmodernejših avtomobilskih cest na svetu.

Levantski velesejem v Bariju

Sofija, 8. septembra. AA. (Stefani) Bolgarija je potrdila svoje sodelovanje na levantskem sejmu v Bariju. Bolgarska delegacija se bo udeležila otvoritve sejma.

Odlikovanje notranjega ministra

Beograd, 8. septembra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja je bil s ukazom kr. namestnikov na predlog predsednika ministrskega sveta odlikovan z redom sv. Save 1. stopnje Stanoje Mihaldžić, minister za notranje zadeve.

Lepši kot „Beli jorgovan“ je film

To priznavajo danes vsi, ki so videli ta veliki glasbeni in pevski film iz življenja kralja valček — Joh. Straussa! — Kljub lepemu vremenu so vse predstave razprodane! — KINO UNION, tel. 22-21

VELIKI VALČEK

Luise Rainer — Fernand Gravet in Milica Korjus.
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

KINO MATICA, tel. 21-24
Zelo lep film posnet v alpskih
višinah z ganljivo vsebino po
Ganghoferjevemu romanu

KRALJ PLANIK

HANSI KNOTČEK,
PAUL RICHTER.
Ob 16., 19. in 21.

Gospodarstvo**Uvedba obče kontrole pri izvozu in uvozu**

Bančni in valutni oddelek finančnega ministrstva je včeraj izdal naslednje obvestilo: Finančni minister je s svojo odredbo z dne 6. septembra odredil:

1) Od 12. septembra 1939. dalje se uvede obča kontrola nad uvozom blaga iz držav, ki nam blago plačujejo s svobodnimi devizami. Od tega dne dalje se blago iz teh držav ne sme uvažati ali ocariniti

brez predhodnega uvoznega dovoljenja, ki ga izda devizna direkcija Narodne banke.

2) Devizni odbor pri Narodni banki se pooblašča, da uvede preko devizne direkcije kontrolo tudi nad izvozom nekaterih predmetov v klirinške in neklirinške države z izdajanjem izvoznih potrdil in drugimi takimi ukrepi.

Ustanovitev direkcije za organizacijo kmetijstva in prehrane prebivalstva

Beograd, 8. sept. p. Da se uredijo gospodarske razmere v državi po predpisih čl. 7, 12 in 13. zakona o državni obrambi je včeraj ministri svet na osnovi § 113 finančnega zakona za tekoče leto in na predlog kmetijskega ministra predpisal uredbu z zakonsko močjo o ustanovitvi direkcije za proučevanje in organizacijo kmetijstva zaradi prehrane prebivalstva.

Izjava kmetijskega ministra dr. Čubrilovića

Kmetijski minister dr. Branko Čubrilović je o tej novi uredbi dal daljšo izjavo, kjer pravi med drugim naslednje:

Na seji ministrskega sveta je bila sprejeta uredba z zakonsko močjo o ustanovitvi posebne direkcije za proučevanje in organizacijo kmetijstva zaradi prehrane prebivalstva in vojske.

Njena naloga bo, da v dobi miru prouči vse vprašanja, ki so v zvezi s prehrano prebivalstva, zlasti vprašanja, ki se tičejo organizacije kmetijstva in njegovih produktivnih elementov. V vojnem času pa bo imela direkcija nalogo, da skrbi za prehrano vsega prebivalstva in vseh vojni sil. Direkcija bo imela več oddelkov, tako oddelke za statistiko, oddelke za prehrano prebivalstva, oskrbo živine s krmom, oddelke za trgovino in industrijo, oddelke za delovne moči, oddelke za proučevanje in raziskovanje. Ta institucija, ki je gotovo potrebna našemu narodu, bo skrbel, da se zagotovi izdatna prehrana vsega prebivalstva, posebno v pasivnih krajih.

Minister je nadalje izjavil novinarjem, da je včeraj zasedal gospodarsko-finančni odbor ministrov, ki je med drugim razpravljal o spekulacijah, ki se opazajo v trgovini s pšenico. Razni spekulanti skušajo ceno, ki je določena na 150 do 165 din za stot. znižati. O teh vprašanjih bo izdal odbor ministrov posebne ukrepe, ki bodo v prihodnjih dneh objavljeni. Vsaka spekulacija se bo pobijala z vso odločnostjo. Gospodarsko finančni odbor ministrov je razpravljal tudi o ukrepih, da se prepreči popolnoma nerentabilna kupčija s svilo. Nadalje je razpravljal o vprašanju kuhanja slivovke preko 45%, alkohola. Končno je gospodarsko-finančni odbor ministrov določil novo notranjo pošto paketno tarifo. Za zavojke do 5 kg bo znašala po 1 din za kg.

Vsebinske uredbe

Pri kmetijskem ministrstvu se ustanovi direkcija za proučevanje in organizacijo kmetijstva zaradi prehrane prebivalstva.

Zastoj pri izvozu in cene živilom

Že v torkovi številki smo na tem mestu opozorili, da pri nas ne more priti do pomanjkanja živil, zlasti sedaj, ko je nastopil zastoj pri izvozu naših agrarnih presežkov, kar sedaj potrjujejo najnovejši vesti iz Hrvaške in Vojvodine, kjer pričakujejo, da bodo zaradi popolnega zastaja pri izvozu pšenic, ječmene, svinj, masti kakor tudi cene jajc in perutnine.

Z nastopom vojnega stanja v Evropi se je takoj ustavil vsa naš izvoz. Številne države so začelo ustavljati ves mednarodni promet. V zadnjih dneh je prišlo deloma do vzpostavitve prometa na naših mejah, vendar še nadalje obstajajo ovire za izvoz.

Doslej je šlo okrog 40 odst. našega izvoza v Nemčijo in Češkoslovensko. Zaradi vojnega stanja pa trenutno ni misliti na večji izvoz v Nemčijo, ker je treba predvideti nekatera važna vprašanja. Tu gre predvsem za vprašanje, kdo trpi riziko, če se med vojnjo zaradi prometnega zastaja pokvari blago. Naše stremeljenje gre za tem, da bi tak riziko prevzel nemški kupec od trenutka, ko blago prekorači našo mejo. Prav tako je treba rešiti vprašanje, kdo naj stavi na razpolago potrebne vagonne, zlasti ker nimamo garancije, da nam bodo vagoni pravočasno vrnjeni. Obstoja pa tudi ovire finančnega značaja. Naši izvozniki, tudi oni, ki imajo stare poslovnice zveze, se boje rizika, ki je v vojni časih zvezan s plačilom terjatve. Enako obstoja težavni riziko, kajti za klirinški tečaj marke obstoja le začasna in pogojna garancija. To so težkosti, ki se vedno pojavijo v začetku vojnega stanja, dokler se ta vprašanja ne uredijo.

Važna pa je zlasti okolnost, da imamo v klirinškem prometu z Nemčijo razmeroma znatne terjatve saj nam Nemčija po stanju ob koncu avgusta dolguje v klirinu 11,8 milijona mark (168 milijonov din), Češko-Moravska pa 21,5 milijona Kč (32 milijonov din). V normalnih razmerah stanje takih terjatev se ne bi moglo vzdržati, toda danes je vprašanje, v kakšnem obsegu bomo v bodoče lahko kupovali blago v Nemčijo oziroma, kaj nam bo Nemčija lahko še dobavljala. Verjetno je, da bo Nemčija čim bolj forsirala izvoz, toda obseg nemških dobav bo najbrže znatno manjši, nego je bil prej. Ne glede na klirinške terjatve v Nemčijo bo naš dodati izvoz v Nemčijo docela odvisen od obsega uvoza iz Nemčije.

Direkcija bo vodila kmetijsko statistiko, izdelala bo načrt za prehrano prebivalstva ter predlagala ukrepe za izvajanje tega načrta in za mobilizacijsko službo. Imela bo pet oddelkov in sicer: 1. oddelke za statistiko, 2. oddelke za živila in krmno, 3. oddelke za kmetijsko industrijo, 4. oddelke za kmetijsko delovno moč, 5. oddelke za proučevanje in raziskovanje.

Oddelke za statistiko bo vodil vs kmetijsko statistiko in poročevalsko službo in bo zbiral podatke o gibanju cen živil in krmne ter ostalih življenjskih potrebščin na domačih in tujih trgih ter bo o tem izdal obvestila.

V pristojnost oddelka za živila in krmno spada med drugim določitev potrebnih obrovov živil za prebivalstvo in krmne za živino v mirnem in vojnem času, zavarovanje kmetijskih podjetij in ustanov pred zračnimi napadi, izvrševanje uredbe o rezervah živil in nadzorstvo nad skladišči za živila in krmno.

V pristojnost tretjega oddelka spada evidenca vseh organizacij in podjetij, ki se bavijo s proizvodnjem in predelavo živil in krmne, nadzorstvo nad produkcijo in po trošnji živil in krmne in sodelovanje o teh vprašanjih z združenimi organizacijami in evidenco podjetij, ki proizvajajo predmete, potrebne kmetijstvu. Končno spada v pristojnost tega oddelka sestava načrtov za prilagoditev vseh panog industrije za predelovanje kmetijskih pridelkov (tovarne konzerv, mesnih izdelkov, olja, sladkorja, mlini itd.) potrebam državne obrambe.

V pristojnost oddelka za kmetijsko delavstvo spada zlasti skrb za zadostno število delavcev v kmetijski produkciji in v industriji za predelovanje kmetijskih pridelkov.

Peti oddelke bo zlasti proučeval socialne in gospodarske pogoje dela in življenja na vasi glede na prilagoditve potrebam prehrane prebivalstva in vojske. V pristojnost tega oddelka spada preizkuševanje vseh kmetijskih proizvodov in določitev kakovosti ter proučevanje vprašanj, ki so v zvezi z vskladičenjem živil, zlasti razvstitev na posamezne kraje.

Ko se začne izvajati člen 1. zakona o državni obrambi, preide na direkcijo naloga, voditi preskobo prebivalstva in vojske z živil in krmno. V direkciji se ustanovi posvetovalni odbor. O delokrugu in organizaciji tega posvetovalnega odbora bo izdal kmetijski minister poseben pravilnik. Kmetijski minister lahko predpiše tudi druge pravilnike, ki so potrebni za izvajanje te uredbe in za sodelovanje drugih ustanov z direkcijo.

V prometu z Italijo je riziko manjši, ker mi v klirinu dolgujemo Italiji skoro 130 milijonov dinarjev in vsaj za enkrat glede transfera vplačil italijanskih uvoznikov ne bo težkosti. Zato je tudi razumljivo, da se je po nekaj dneh zastaja zopet pričel izvoz goveje živine v Italijo. Tudi izvoz v devizne države ni brez rizika, in sicer zaradi rizika in težkosti pri prevozu po kopnem in po morju.

Zaradi teh razlogov je računati s tem, da bo naš izvoz v glavne izvozne države zaenkrat še precej omejen. To pa ne bo ostalo brez posledic na razvoj naših cen. S tega vidika je razumljivo pričakovanje izvoznikov, da bo nastopila večja ponudba v onih izvoznih predmetih, ki jih sproti izvažamo v večjih količinah in da bodo cene padle. Prav zaradi tega pa je neupravičena bojazen, da bi pri nas prišlo do pomanjkanja živil, ki je v zadnjih dneh dajala ljudem povod, da so pričeli kupovati nekatera živila preko črneje potrebe. Zlasti ne miselna je bojazen, da bi se pri nas podražila moka. Naša pšenična letina je letos izredno obilna in Prizad je moral od kupiti po intervencijski ceni že 35.000 vagonov pšenice ter nima možnosti, da bi vse to blago vkladil. Ker je naša intervencijska cena za pšenico visoko nad svetovno ceno, tudi eventualna podražitev na svetovnem trgu ne more prav nič vplivati na naše cene. Tudi ni upravičena bojazen, da bi prišlo do podražitve mesa in masti, saj je po vseh iz Vojvodine in Hrvaške zaradi zastaja pri izvozu na trgu vedno večja ponudba. Če je ponekod prišlo do podražitve, je jasno, da bodo eventualno višje cene v kratkem zopet padle. Isto velja za jajca in ostale kmetijske pridelke. Kar pa se tiče kolonialnega blaga je treba pripomniti, da bomo kot nevtralna država vedno lahko dopolnili naše zaloge. Pravčasno pa bomo morali predvsem poskrbeti, da bo naša industrija preskrbljena z onimi surovinami, ki jih moramo uvažati.

Finančna amnestija

V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so kr. namestniki na predlog finančnega ministra in na osnovi čl. 130. ustave sklenili, da se ustavi vsako nadaljnje postopanje in se oprosti vse izrečene kazni, kolikor niso izvršene, ter njihove posledice, in končno, da se ukine izterjevanje takih za preiskavo in sodbo (zakon o tak-

sah tar. št. 229) glede naslednjih kaznivih dejanj, storjenih do vključno 26. avgusta t. l.: 1) § 101, odst. 1, toč. 1, 2, 12 in 13,

Uvedba telefonske naročnine po številu pogovorov

Za vsak telefonski pogovor preko določenega števila bo treba plačati 50 par

Minister za pošto, telegraf in telefon je podpisal odlok, po katerem se vsakemu telefonskemu abonentu omeji število razgovorov na določeno število mesečno in se za vsak nadaljnji pogovor plača 50 par. V zvezi s tem odlokom je bilo izdano naslednje uradno obvestilo:

Lastniki telefonov v naših velikih mestih imajo dnevno mnogo večje število razgovorov, kakor lastniki telefonov v drugih evropskih mestih. Vzrok je v tem, da uporaba telefona ni omejena. Vse to ima za posledico podražitev instalacij telefonskih central. Dasi so naše centrale preračunane za sorazmerno večji promet, kakor je normalen v drugih evropskih centralah, je vendar lokalni promet telefonskih abonentov tako narasel, da ga naše avtomatične centrale ne morejo več obvladati ter je dobivanje zvez v krajevnem telefonskem prometu pogosto zelo težavno. Ugotovljeno je, da nastaja tako obilen promet po večini zaradi razgovorov, ki jih ni mogoče kvalificirati kot nujna sporočila, temveč se ti razgovori vršijo samo za zabavo ter trajajo zelo dolgo, in to ravno pri onih abonentih, ki plačajo najmanjšo telefonsko naročnino.

Zaradi tega je poštni minister sklenil uvesti plačevanje telefonske naročnine po

po § 102, toč. 1, 2, 3, 4, 5 in 8 ter po § 103 zakona o državnih monopolih; 2) po čl. 145, 149, 153, 158, in pripombe 1 k čl. 166 carinskega zakona ter po čl. 58, 60 in 61 carinsko-pomorskega pravilnika, v kolikor višina denarne kazni ne presega 10.000 din, s tem da ostane v veljavi zaplemba blaga po čl. 146 car. zakona ostane v veljavi; 3) po čl. 71 zakona o državni trošarini zaradi proizvodnje žganja iz škroba in moka ter podobnega materiala. Ako bi pomilovanec ponovil enako delovanje se bo nadaljevalo postopilo oziroma se bo izvršila izrečena kazen tudi za pomilovljena dejanja v primeru, da od 26. avgusta 1939 ne bodo potekla tri leta.

Število izvršenih razgovorov. Kot prvi korak za definitivno določitev tarife v tej smeri je minister podpisal odlok, po katerem sicer ostane nadalje v veljavi sedanja telefonska tarifa, toda vsakemu abonentu se omejujejo razgovori na določeno število mesečno in bo za vsak pogovor preko določenega števila plačal po 50 par. Največje dovoljeno mesečno število pogovorov je določeno za abonentne I. skupine na 500, za abonentne II. skupine na 370, za abonentne III. skupine na 270, za abonentne IV. skupine na 170 in za abonentne V. skupine na 120. Za vsak nadaljnji pogovor se plača pol dinarja.

Pri številu pogovorov se vzamejo v poštev samo oni govori, ki jih zahteva abonent sam in ki se vršijo po njegovem pozivu. Govori, ki jih ima abonent takrat, kadar je pozvan po drugi številki, se ne štejejo. V telefonski centrali obstoja za vsakega abenta avtomatičen števec, ki beleži vsak izvršeni pogovor. Če se pri pozivu dobi znak, da je drugi telefon zaseden in če se druga številka ne odzove, se tako poziv ne šteje. O tem se obveščajo abonentni vseh avtomatičnih telefonskih central s pozivom, da to upoštevajo pri uporabi svojih telefonov.

Vinarska razstava na velesejmu

V okviru vzorno pripravljene kmetijske razstave na letošnjem jesenskem ljubljanskem velesejmu je za obiskovalce posebno privlačna točka lepa vinarska razstava. Razstavljena so samo pristna originalna nerezana vina iz vseh okolišev vinorodne Slovenije. Najboljši strokovnjaki so vna preizkusili in ocenili ter so izjavili, da je na tej razstavi zastopana prava elita naših vin. Od izbornih cvičkov preko dobrih belih mešanich vin je na razpolago izredno lepo število odličnih sortnih vin. Vsakemu ljubitelju je dana prilika, da spozna, kakšen je in kakšen mora biti n. pr. laški rizling, silvanec, renski rizling, šipon, beli burgundec, muškadni silvanec itd., kateri pojmi so v širšem konsumu žal precej nejasni in zmedeni. Za majhen denar se vsakdo lahko udeleži strokovne poudaritve. Zato toplo priporočamo obisk te lepe vinske razstave vsakomur, ki zna ceniti najlepši dar prirode, pristno zdravo in odlično vinsko kapljico. Tudi s priskupno potrebo bo vsak obiskovalec zadovoljen.

Posebna ocenjevalna komisija, ki so jo tvorili gg. kletarski nadzornik ing. Zupančič, ravnatelj Kmetijske poskusne in kontrolne postaje inž. Pahor, kmetijski inšpektor v. p. Trampuž, višja kmetijska svetnica Kuret in inž. Gorjup, upravitelj posestev Stajarske hranilnice v Podlehnu, Koncilija in vinski trgovec v Ljubljani Levanič, je ocenila razstavljena vina in je ugotovila, da so vsa razstavljena vina odlična ali pa vsaj prav dobra, kar priča o visoki kakovosti slovenskega vinogradništva. Dipleme dobijo naslednji razstavljalci vina:

1. Cviček 1. 1938 — Vinarska zadruga v Kostanjevici; 2. Laški rizling 1. 1938 — Levanič, Ljubljana; 3. Laški rizling 1. 1938 in beli burgundec 1. 1938 — Zupančič Lojze, Valjevo; 4. Renski rizling 1. 1938 — Gajšek Florijan, Zusem pri Loku; 5. Traminac 1. 1938 — Kletarsko društvo v Ormožu; 6. Traminac 1. 1938 in muškadni silvanec 1. 1931 — Feliks de Perko — Monshoff; 7. Beli burgundec 1. 1938 in traminac 1. 1938 — Herberstein, Ptuj; 8. Silvanec 1. 1931 — Kostelac, Dol. Lendava; 9. Muškadni damascenc 1. 1938 — Murska, Krapje; 10. Šipon 1. 1938, beli burgundec 1. 1938, renski rizling 1. 1938, muškadni silvanec 1. 1938 in laški rizling 1. 1938 — Vinarska šola v Mariboru; 11. Beli burgundec 1. 1938, dišeči traminac 1. 1938, muškati 1. 1938, traminac 1. 1938 — Stajarska hranilnica, Podlehnik; 12. Laški rizling 1. 1938, renski rizling 1. 1938 — Banovinsko posestvo Svečina; 13. Renski rizling 1. 1938 — dr. Ferdinand Attens, Slov. Bistrica; 14. Renski rizling 1. 1938 — Primer, Maribor; 15. Rdeči burgundec 1. 1937, dišeči traminac 1. 1938, muškadni silvanec 1. 1938, Bouvierjeva ranina 1. 1931, Bouvierjeva ranina izbor 1. 1931, Bouvierjeva ranina izbor 1937, šampanjec demi

Zahteve hrvatskih gospodarstvenikov

Včeraj je bila v Zagrebu konferenca zastopnikov gospodarskih zbornic s področja banovine Hrvatske, ki jo je vodil predsednik zagrebske Trgovske zbornice dr. Krasnik. V svojem otvoritvenem govoru je dr. Krasnik poudarjal velik pomen rešitve hrvatskega vprašanja z ustanovitvijo banovine Hrvatske. Obširna je bila razprava o spomenici, ki jo bo deputacija zastopnikov hrvatskega gospodarstva izročila banu dr. Subašiću. Spomenica obsega 56 točk ter navaja celo vrsto vprašanj, ki so važna za hrvatsko gospodarstvo. Med drugim zahteva nujno revizijo načina obdaveženja gospodarstva na Hrvatskem. V zvezi z devizno politiko Narodne banke naj se ustanovi centralni devizni odbor, v katerem bo zastopano tudi hrvatsko gospodarstvo. Ukiniti se mora Prizad, iz pristojnosti Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine pa se naj izloči ozemlje Hrvatske, ki naj dobavi novo zavod. Narodna banka naj ustvari samostojno glavno podružnico v Zagrebu za področje banovine Hrvatske. Spremeniti se morajo predpisi o kreditiranju gospodarstva preko Narodne banke in samostojnih podružnic državnih denarnih zavodov. Ukinejo naj se vse zakonske določbe, ki se nanašajo na centralne fondne, pupilni denar in sodne depozite, obenem naj se vzpostavi prejšnje stanje. V Zagrebu naj se ustanovi tudi carinski urad z vsemi pravicami, kakor ga ima direkcija v Beogradu. Dokler se ne ustanovi posebna samostojna monopolna uprava v Zagrebu, naj se ustanovi za Hrvatsko poseben inšpektorat.

Na popoldanski seji so bili sprejeti sklepi o razdelitvi hrvatskega ozemlja na obstoječe zbornice. Nadalje so bili sprejeti sklepi o delokrugu strokovnih združenj na ozemlju Hrvatske. Razpravljali so tudi o spremembi imen prisilnih, kolektivnih in strokovnih združenj na področju Hrvatske. Sklepali so tudi o sodelovanju gospodarskih zbornic na konferenci za novelizacijo obrtnega zakona, ki je bila sklicana za 12. t. m. v Ljubljani.

Gospodarske vesti

== Gospodarske omejitve v Bolgariji. Iz Sofije poročajo, da je ministrski svet izdal celo vrsto ukrepov za omejitev konzuma nekaterih vrst blaga. Tako je odredil, da se ukine ves privatni avtomobilski promet, razen v nujnih primerih. Državni avtomobili morajo zmanjšati potrebo.



ZA SIGURNO IN DOBRO HOJO, SAMO

PALMA
PODPETNIKI

šnja avtomobila za 50%. Pogonska sredstva morajo biti v bodoče sestavljena iz treh četrtin bencina in ene četrtine alkohola. Nadalje je ministrski svet odredil, da se ob sredah in petkih opusti prodaja in konzum slehernega mesa.

Borze

8. septembra

Ljubljanska borza danes zaradi praznika ni poslovala. Znova pa se je pričelo poslovanje na beograjski in zagrebski borzi, kjer pa niso notirali državni papirji. Klirinški čeki na marke se trgujejo neupremljeno po 14,30, grški boni pa so se v Zagrebu nudili po 31,25 in v Beogradu po 31.

Na curiški borzi je deviza London danes ponovno za malenkost popustila od 18,10 na 18, deviza Pariz pa je obdržala večerajšnji tečaj 10.

DEVIZE

Beograd. Oficialni tečaj: Amsterdam 2341—2379, Bruselj 756,50—768,50, Curih 995—1005, London 178,40—181,60, New York 4398—4458, Pariz 98,95—101,15. Tečaj na svobodnem trgu: Amsterdam 2916,84—2935,84, Bruselj 942,41—948,41, Curih 1230—1240,95, London 223,90—227,10, New York 5480—5520, Pariz 122,44 do 124,74.

Curih. Pariz 10, London 18, New York 445, Bruselj 75,75, Amsterdam 236.

EFEKTI

Zagreb. Državni papirji ne notirajo. Delnice: Trboveljska 175 bl., Gutman 51 bl., Sečera Osljek 80 den, Isis 30 den.

Blagovna tržišča

8. IX

+ Chicago, 8. septembra. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 87, za maj 88; kornuza: za dec. 60, za maj 62,75.

+ Winnipeg, 8. septembra. Začetni tečaj: pšenica: za okt. 80, za dec. 81, za maj 85.

Lep telovadni nastop poljčanskega Sokola

Poljčane, 9. septembra
Sokol v Poljčanah se lepo razvija, kar je ponovno dokazal telovadni nastop v nedeljo popoldne pri br. Mahoriču, prirejen v proslavo kraljevega rojstnega dne. Prireditve se je začela po prihodu mariborskega vlaka s svečanim sprevedom, ki je krenil ob vzkljanju kralju, kraljevskemu domu in sokolstvu s postaje skozi Peko na letno telovadišče, mimo gradečega se sokolskega doma in nazaj do Mahoriča. Hiše, kjer je korakal spreved, so bile okrašene z državnimi zastavami.

Sam nastop, ki je obsegal 13 točk, je bil lepo izveden. Spored se je vršil naglo točko za točko brez odmora. Dve točki je dodalo še konjsko društvo. Vse oddelke so izvajali predpisane proste vaje, ženski oddelki pa še posebne točke. Ugajale so zlasti vaje z balončki, dalje vaje s pahljajci »Baruška« in vaje na gredi. Povelje je treba omeniti, da je tokrat društvom prvič nastopilo na orodju (druhu) povsem samostojno brez tuje pomoči. Načelniku br. Mesariču, načelnici s. Gašparičevi, kakor vadiiteljcem in vadiiteljcem, sestram in bratom Kraljevičini, Požogovi Anici, Bogdanu in Fermoškemu za njihov trud vse priznanje. Pred pričetkom nastopa je imel br. starosta na navzočnike kratek nagovor in nato je član moške dece Kajtana zanosno deklariral pesem »Starosti kralju Petru II.«, godba pa je zaigrala državno himno. Po končanem nastopu so zapeli »Hej Slovanci«. Proste vaje je izpričevali spremljala na klavirju s. Gorjazarjeva iz Sl. Bistrice.

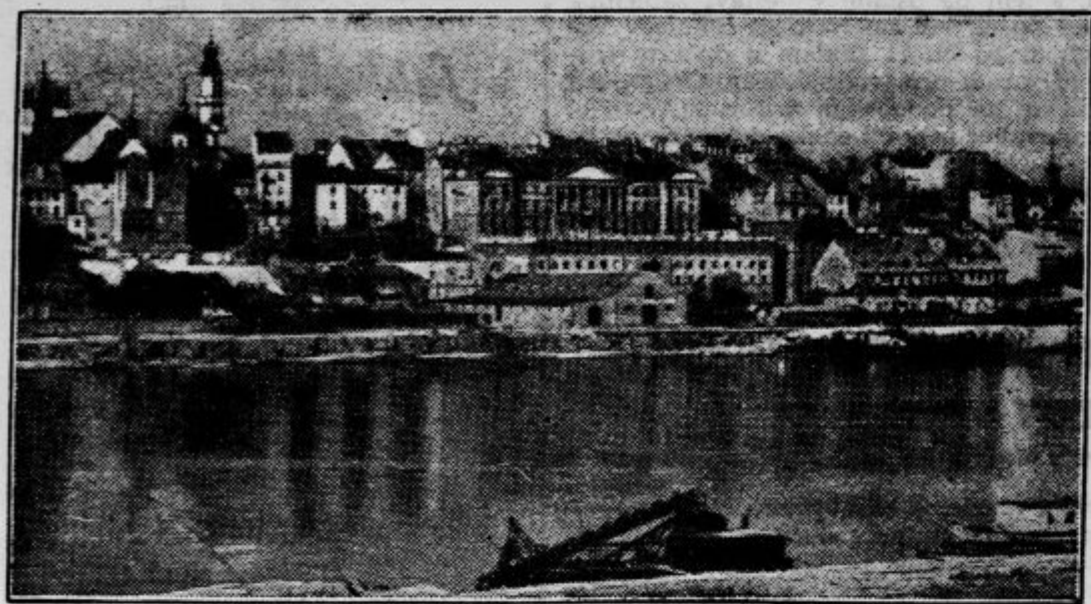
Obisk je bil lep. Prispele so bratje iz Konjice, Loč, Slov. Bistrice, Pragerskega, Studenice, Makol in od drugod. V velikem številu so obiskali prireditelje domačini in s tem podpirali društvo, ki si je postavilo za smoter, da za sokolsko Petrovo petletko ob polnoletnosti mladega kralja dokončno dogradi sokolski dom, ki bo osnova vsega bodočega sokolskega dela in ki bo z drugimi domovi, prav tako zgrajenimi v proslavo kraljeve polnoletnosti, kot nacionalni in kulturni branik čuval in bel del našimi obmejnimi postojankami.

Iz prosvetne službe

Beograd, 8. sept. p. Prof. Vilko Rus je bil premeščen z realne gimnazije v Ptuj na realno gimnazijo v Kočevje. Šolska tajnica Vida Fajdiga pri areškem načelniku v Kamniku je bila imenovana za učiteljico na ljudski šoli v Kamniku, učitelj Leopold Kopač v Slovenjem Gradcu pa za nadzornika v I. šolskem okraju sreza Maribor levi breg.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

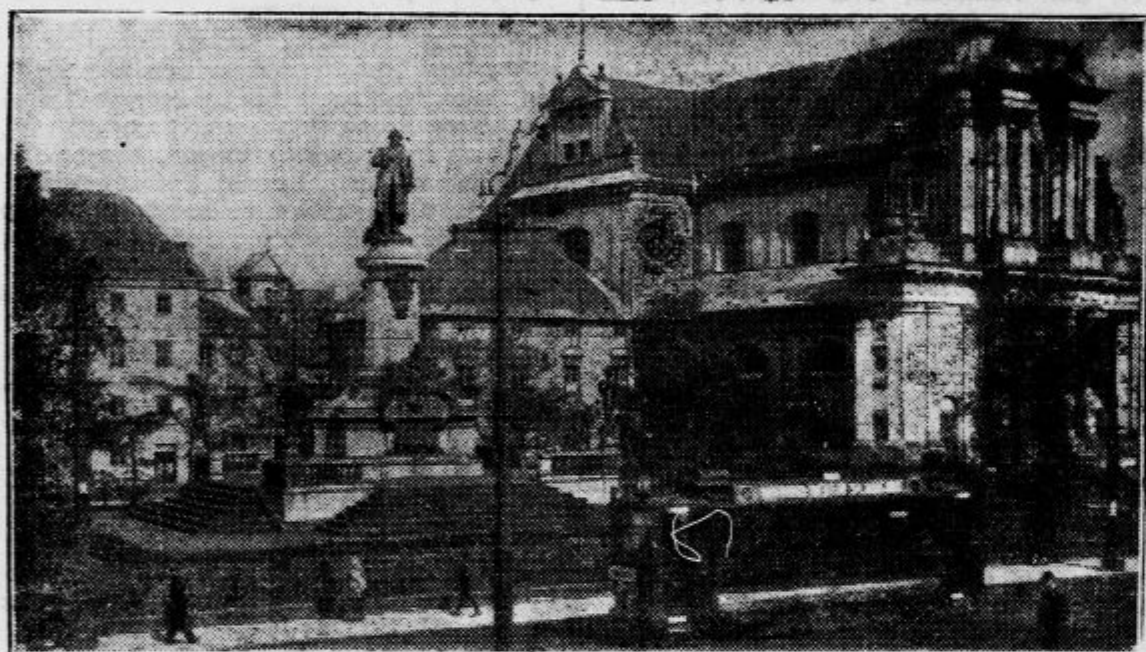
Varšava



Varšava, pogled z Visle



Mestno poglavarstvo v Varšavi



Varšavski spomenik pesnika Mickiewicza iz leta 1898.

Prestolnica poljske republike Varšava sodi med milijonska mesta Evrope. Stevilo njenega prebivalstva je že pred desetimi leti preseglo milijon, v katerem je skoraj tretjina Židov. Po starosti zaostaja Varšava za Poznanjem in Krakovom, saj jo zgodovina prvič omenja šele ob koncu trinajstega stoletja. Večji pomen je dobilo to mesto l. 1569, ko se je v njem prvič sestala skupna državna zbor Poljske in Litve. Od l. 1572 so se v Varšavi vršile volitve poljskih kraljev, ki so zbrale v ta namen med njeno obzidja vse poljsko plemstvo. Ob koncu šestnajstega stoletja je kralj Sigismund III. prenesel v Varšavo prestolnico Poljske. Pod vladjo Stanislava Avgusta (1764–95) je mesto močno naraslo in doseglo 80.000 prebivalcev, kar je za tedanje razmere toliko, da so šteli Varšavo med največja evropska mesta. V tem času so bile zgrajene številne lepe palače in v Varšavi se je razvilo važno ognjišče umetnosti, književnosti in znanosti. Po tretji delitvi Poljske l. 1795 so vdrl vanjo Prusi in napravili iz nje glavno mesto »Južne Pruske«. L. 1806 jo je osvobodil Napoleon Bonaparte in ustanovil Varšavsko vojvodino, ki je trajala do l. 1815., nato je postala Varšava središče kongresnega kraljevstva, ki je bilo priključeno Rusiji. Po ponovneobnovi poljski vstaji l. 1831 je bila degradirana v navadno gubernijsko rusko mesto. Med svetovno vojno so Varšavo 5. avgusta 1915 zasedli Nemci in gospodovali v nji do 11. novembra 1918. V dneh od 14. do 16. avgusta 1920 je bila blizu nje vojska boljševske Rusije; v teh dneh so se vršile bitke med Poljaki in Rusi z zmago Poljske, ki jo imenujejo »čudež ob Visli«.

V Varšavi je od osvobojevanja in zedinjenja sedež prezidenta poljske republike, parlamenta, vlade in osrednjih oblasti. Tu so tudi univerza, politehnika, poljedelska visoka šola, trgovska visoka šola in konservatorij.

Mesto je razdeljeno v več četrti, ki se bistveno razlikujejo med seboj. Stara Varšava zavrača severno stran in leži na nizkem hribu ob Visli; tu so mnoge stare palače in ozke ulice, ki imajo prav slikovit videz. Moderne četrti se raztezajo na jug od Grajskega trga, vzdolž po krakovskem predmestju, Ujazdovski Aleji in ulici Maršalkovski, ki je najdaljša ulica v Varšavi, saj meri več kilometrov. Židovska četrt obsega okrog petdeset ulic, zbranih okrog Nalewke.

Kraljevski dvor, v republiki sedež prezidenta, je vsak dan tudi javno dostopen in vzbuja pozornost obiskovalcev po svoji opremitvi iz časa zadnjega poljskega kralja Stanislava Avgusta, ki je imel za dvornega arhitekta Italijana Merlinija, za slikarja pa njegovega rojaka Bacciarellija. Med zgodovinskimi in umetnostnimi znamenitostmi slovi zbirka portretov vseh evropskih vladarjev za časa Stanislava Avgusta. Staromestni Rynek (Trg) je značilen po svoji arhitektonski zaključenosti, tu je tudi iz Sienkiewiczovih romanov znana Fikierova vinarna, ki je bila najprej trgoma

od leta 1590. Blizu je katedrala sv. Jana, v kateri je več slovečih umetnin. Tu je pokopan v sarkofagu pisatelj tudi pri nas priljubljen zgodovinski romanov, Henryk Sienkiewicz.

Poleg že omenjene ulice Maršalkovske je ena glavnih žil dovodnic poljske prestolnice Krakovsko predmestje, ulica, ki slovi po mnogih krasnih stavbah, cerkvah in spomenikih. Na skrajnem koncu te dolge ulice je cerkev sv. Križi, ki v nji počiva srce velikega poljskega skladatelja Friderika Chopina (ostalo truplo leži v Parizu na pokopališču Père Lachaise). V cerkvi kapucinskega samostana je pokopano srce kralja Jana Sobieskega, osvoboditelja Dunaja pred Turki. Najlepši varšavski trg je Plac Teatralny, na katerem stoji rotovz monumentalno zgrajeni Teatr Wielki (Veliko gledališče) in Teatr Narodowy (za dramo). Izmed muzejev sta posebno na glasu Narodni muzej in Muzej lepih umetnosti. Na Saškem trgu je velika kolonada s spomenikom kneza Jozefa Poniatowskega; slovečo plastiko je dovršil l. 1831 znameniti Thorwaldsen, a so jo Rusi prenesli v Hørmel, odkoder so jo l. 1923 vrnil boljševiki. Tu je tudi grob Neznanege vojaka. Za njim se razprostira obsejni park. Izmed varšavskih avenij je vredna posebne omenbe Aleje Ujazdovskie, ki je najlepša med vsemi in je podobna kakor Champs-Élysées v Parizu zbirališče najelegantnejše publike. Tu so tudi poslaniške palače mnogih tujih držav. Na koncu te avenije se razprostira najlepši varšavski park Lazienki s krasno rezidenčno palačo zadnjega poljskega kralja; v nji so pozneje bivali ruski carji, kadar jih je pot zanesla v zasluženo poljsko prestolnico. Med mnogimi umetnostnimi deli, ki kažejo velik umetniški čut kralja Stanislava Avgusta, je zbirka portretov največjih lepotič njegove dobe. V parku je med drugimi amfiteater za predstave pod milim nebom nekoliko dalje stoji spomenik skladatelja Chopina, delo Szymanowskega.

Mnogo značilnega opazi obiskovalec v židovski četrti, kjer se mu zdi, da je zašel v svet stare zaveze. Onkraj Visle je predmestje Praga, ki ga naseljuje po večini delavstvo.

V splošnem napravi Varšava na tujca močan vtis, čeprav po legi, točnosti in lepoti zaostaja za česko Prago. Mnoge kulturne naprave, spomeniki in arhitektonske mojstrovine pričajo o prizadevanju Poljakov, da bi dali svoji prestolnici značaj zapadnjaškega mesta in izrazitega kulturnega središča. Zgodovina Varšave v zadnjih sto petdesetih letih, kakor smo jo navedli samo mimogrede, pa očitno označuje vso težko usodo Poljakov in vse posledice geografske lege njihove domovine.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Diplomatski slovar

Za ugotovitev, kdaj se začnejo pravice in dolžnosti nevtalnih držav, odnosno pravice in dolžnosti vojskujočih se držav napram nevtalnim državam, sta velikega pomena dve objavi:

Objava vojne in objava miru. V tem pogledu se lahko pojavijo razne težkoče, kajti niti prva niti druga objava nista strogo predpisani. O objavi vojne stanja govori posebna haaska konvencija (tretja konvencija haaska mednarodne konference iz leta 1907), ki prevzema splošno veljavni običaj, po katerem se vojna smatra »formalno pravična« ali pravična po obliki svojega začetka, ako je formalno napovedana od pristojnega državnega organa, vojno stanje pa posebej objavljeno.

Ta določba pa izgublja v praksi zadnjih let vedno bolj svojo veljavo in danes tako rekoč nikogar več ne moti dejstvo vojne brez vojne napovedi ali brez objave vojne stanja med dvema državama. Tako se je na primer začela leta 1932 vojna v Mandžuriji brez vojne napovedi, prav tako italijansko-abesinska vojna leta 1936 in japonsko-kitajsko vojna leta 1937 itd.

Tudi iz razpleta najnovejše mednarodne krize ob koncu avgusta in v začetku septembra letošnjega leta je znano, da med Nemčijo in Poljsko ni bilo niti vojnih napovedi, niti niso izšle kakke posebne objave o nastali vojni. Tu se moramo le zadovoljiti z ugotovitvijo nemškega kancelarja Hitlerja v rajstagu z dne 1. septembra tega leta, da so se istega dne zjutraj ob 5.45 začele sovražnosti na poljsko-nemški meji, da so nemške čete zavzele Gdansk in bo Nemčija »toliko časa nadaljevala svojo borbo s Poljsko, dokler se ta, bodisi pod sedanjo ali kako drugo vlado, ne ukloni«. Nasprotno pa sta Anglija in Francija postopali po načelih, rekli bi, »klasične diplomacije« in sta ne le stavili Nemčiji ultimativni rok, temveč sta izdali tudi posebni uradni objavi o vojnem stanju s Nemčijo (Anglija je to storila 3. septembra ob 11.45, Francija pa istega dne ob 17. uri). Za začetek nemško-poljske vojne velja Hitlerjeva ugotovitev (1. septembra ob 5.45), za začetek angleško-nemške in francosko-nemške vojne pa obe zgoraj navedeni objavi o vojnem stanju s Nemčijo.

Tudi glede objave nevtalnosti lahko rečemo, da gre bolj za običaj kakor pa za strogo pravilo, ki bi se ga pod kakršnokoli pretno posledico morale države, ki hočejo biti nevtalne, držati. Prav zaradi tega sem že v prvem sestavku opozoril, da je nevtalnost lahko prav tako dejanska kakor formalna. Na splošno pa je vendar prevladal običaj, ki je potrjen tudi v peti haaski konvenciji iz leta 1907, da se vse države, ki hočejo ostati v določeni vojni nevtalne, izdajo poseben proglas o nevtalnosti, ki ima dva namena: 1. svečano sporoča javnosti voljo države, da hoče ostati nevtalna v določenem konfliktu, 2. izključuje sieherni dvom glede časovnega začetka te nevtalnosti. Ako imamo na eni strani objavo vojne, na drugi pa proglas nevtalne države, lahko rečemo, da je nevtalnost te države tako časovno kakor v pogledu pravic in dolžnosti, ki so z njo zvezane, točno opredeljena in jasno določena.

Poleg dolge vrste drugih držav, ki so te dni objavile svojo nevtalnost, se je držala tega postopka tudi naša država s svojim javnim proglasom z dne 4. septembra tega leta. Od tega dne dalje ima tudi naša država formalno pravico do spoštovanja svoje nevtalnosti.

Scrutator

Skoplje se je tužno poslovilo od pokojnega bana

Mimo mrtvaškega odra bana Vladimira Hajdukveljkovića v Skopliju je defilirala ogromna množica predstavnikov vojskih in civilnih oblastev, raznih ustanov in organizacij ter trume meščanov. Kot vitezu dveh Karadjordjevih zvezd z meči se je pokojniku poklonil armijski komandant general Peter Nedeljković.

V četrtek ob 11. dopoldne so načelniki banske uprave ponesli krsto s pokojnikom pred bansko palačo, kjer je že bila zbrana velika množica pogrebcev. Mirno so stale vojska častna četa z godbo, sokolska častna četa in četa četnikov z zastavami. S krasnim govorom se je od pokojnika poslovil podban Aleksander Cvetković, ki je poveljeval pokojnikovo junaštvo in do brotljivost ter je poudaril: »Tragična smrt našega bana je tem bolj žalostna in vredna obzora, ker se je zgodila na dan našega velikega narodnega praznika, ko je ves naš narod slavil rojstni dan naše največje nade.« V imenu Skoplja se je poslovil podžupan Vojislav Djukić.

Nato se je razvil ogromen žalni sprevod, kakršnega Skoplje še ni videlo. V saborni cerkvi je opravil zadušnico episkopov namestnik Mihaljo Pešić z 20 sveč. niki. Pokojnikovi šolski tovariši pa so ponesli krsto pred cerkev in jo noložili na lafeto. V imenu rezervnih oficirjev se je poslovil pokojnikov vojni tovariš anelaški sodnik Dimitrije Stanković. Nato se je sprevod pomikal proti kolodvoru. V posebni vagon so položili tudi okrog 40 krasnih vencov. S pokojnikom so odstopovali v Beograd načelniki banske uprave v Skopliju in nekateri višji banovinski uradniki. Med številnimi drugimi odličniki, ki so se prišli za slovo pokloniti banu Hajdukveljkoviću, je bil tudi ban moravske banovine z več svojimi uradniki. Položil je krasen venec.

V Varšavi pri Kamniku Nesrečne žrtve požara

Kamnik, 8. septembra. V Nevljah pri Kamniku je sredi pričetka gorati gospodarsko poslovanje posestnika Milana Kirna. Kako je ogenj nastal, še ni znano, a kljub prizadevanju domačih in gasilcev je poslopje pogorelo do tal. Poleg velike škode, ki jo je požar prizadel gospodarstvu, na je družino zadela še hujša nesreča. V gorečem poslopiju je ostal tudi domači sin, 14-letni Milan, ki so ga vsega opečnega komaj rešili iz plamenov. Nesrečnega fanta so nemudno s avtomobilom prevažali v Ljubljano, v nadi, da ga bodo zdravili, ki se lahko rešili njihovega. Ko so ga pripeljali v bolnišnico, je bil nezavesten in vsa skrbna pozornost zdravnikov je ostala brez uspeha. Kmalu po prevozu je opeklina podlegel.

Žrtev spovedne molčečnosti

Globoka in pretresljiva filmska drama o vzvišenosti in požrtvovalnosti duhovniškega poklica. — Samo še danes ob 18., 19. in 21. uri — KINO SLOGA, tel. 27-80

Domače vesti

*** Odlikovanja.** Na predlog ministra za vojno in mornarico so odlikovali: z redom Jugoslovenske krone 4. stopnje rez. art. poročnik Joško Zupančič, nastavniki Ivan Kovač in višji kontrolor Mihajlo Petrič, s 5. stopnjo pa rezervni kapetani I. stopnje Nace Perko, Hinko Bezgovšek, Vilko Turk, Robert Rot, Matko Šmid, Mihael Majcen, Vekoslav Vorsič, Peter Horn, dr. Mirko Kambič, Ferdo Klopčar, Dušan Hinič, Dragotin Fugina, Hugo Beltram, Riko Kilar, Franc Vreček, nadalje vojni dobrovoljci Josip Jeras, Franjo Svetec in Anton Mik. Z redom sv. Save 3. stopnje je odlikovan kapetan bojnega broda Emil Domainko, s 5. stopnjo pa letalski major Ivan Pupa, veterinarski major dr. Ivo Ogorelec, intendantski major pri mornarici Anton Antolović, inženjerski major pri mornarici Vincenc Jalen in Milan Pulko ter višji vojno-tehniški uradnik pri mornarici Anton Arko. Nadalje so odlikovali z redom sv. Save 5. stopnje kapetan I. stopnje: Karlo Dolinšek, Ljudovik Martinčič, Franjo Remič, Franjo Rebernik, Mihajlo Poček, Joško Sajovic, Milan Kopecki, Josip Verne, Adalbert Smrekar, rezervni kapetan 2. stopnje Mirko Jancinčar ter rezervni poročniki Silvester Breskvar, Viljem Cuderman in Rudolf Gasperin.

*** Smrt subotiskega divizionarja.** V Novem Sadu je umrl brigadni general Aleksandar Vučković, komandant potiske divizije v Subotici. Svoječas je bil poveljnik mesta v Varaždinu. Bil je zaslužen bojevniki in ugleden vojaški pisatelj. Zapuščil je vdovo in tri otroke.

Prijetna toplota Lutz

*** Cerken koncert v žitih priredi** v nedeljo 10. t. m. Sattnerjev cerkveni pevski zbor iz Ljubljane, priznan najboljši cerkveni zbor v Sloveniji. V ta namen napravi zbor v nedeljo zjutraj z avtobusom izlet v žiri, kjer bo v tamošnji lepi cerkvi pel dopolne pri sv. maši. Izvajal bo prekrasno Sattnerjevo skladbo »Missa Seraphica«. Popoldne ob treh bo v žirovski cerkvi cerkven koncert, na katerem bo zbor izvajal same izbrane pesmi p. Hugolina Sattnerja in tamošnjega organista in vođe cerkvenega zbora g. Jobeta, čigar dobro ime kot cerkveni skladatelj je splošno znano. Za žirovski kot pomeni ta cerkveni koncert velik glasbeni dogodek. Posebno poudarjamo, da so vesti, da je bil koncert preložen, netočne, in da se bo koncert gotovo vršil.

TRGOVSKO UČILIŠČE ROBIDA

s pravico javnosti, Ljubljana, Trnovska 15, usposablja mlade ljudi po sodobnih metodah in individualnem pouku za samostojne trgovce in prvotne pisarniške moči. Vpisovanje vsak dan, tudi v nedeljo, Trnovska ulica 15.

*** Popravi!** V včerajšnjem članku »Naše nove šolske čitanke« je zagrešil tiskarski skrat vrsto napak, izmed katerih popravljamo najbolj nerodne, da ne bi obremenile avtorja. Tako čitaj v drugem odstavku: »Kjer šola tega ni mogla dati, je le polovičarsko opravila svojo nalogo.« Takoj nato: »Pri nas je poleg slovenščine važen pouk srbohrvatskega jezika in literature (ne kulture). V odstavku o srednješkolskih čitankah: Pisec teh vrstic lahko samo izrazi zadoščenje prijatelja (ne pisatelja) literature ob čitankah take kvalitete...«

Državno priznani

Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2

vpisuje

vsak delavnik med običajnimi uradnimi urami — Tečaj je organiziran kot redna Enoletna trgovska šola in nudi učencem vse ugodnosti, kot jih imajo učenci trgovskih šol. Šolnina je dostopna vsakomur. Pojasnila in prospekti brezplačno na razpolago

*** Stavka soferjev v Splitu.** Soferji avtobusnih podjetij v Splitu so se že nekaj mesecev pogajali s podjetniki, da bi se jim zboljšale plače in da bi se končno uredili delovni čas. Ker pa so bila prizadevanja za novo kolektivno pogodbo zaman, so soferji v sredo stopili v stavko in odtlej je v Splitu in okolici ustavljen avtobusni promet. Med drugim tudi ne vozijo avtobusi v Trogir. Oblastva posredujejo in je upati, da bo stavka kmalu končana.

Lutz peč meni!

*** Nenavaden žatek na smreki** je našel na posestvu Petra Robiča v Gozdu Martuljku g. Marjan Jamšek. Na veji velike smreke je zrasel velik, sila gost šopek, poln samih svežih pogankov. Zanimivo igro prirode je g. Jamšek poslal uredništvu »Jutra« v pozirav, za kar se mu lepo zahvaljujemo.

— Pri lenivosti črev in slabem želodcu — nerazpoloženjem za jed vsled zaprte, naj se rabi že davno znana in učinkovita »varvina« Franz-Josefova grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.

*** Vojna v malem.** V Blažuju pri Sarajevu se je razvila strahovita bitka med domačimi fanti. V terek zvečer so na hribu zgali kres in so fantje rajali v kožu. Nastal pa je prepir, fantje so se spopadli in že se je tudi zabliskal nož. Mrtev je obelzel 19-letni ključavničarski pomočnik Ljubomir Koprivica, težko ranjenega pa so pripeljali v bolnišnico 18letnega gozdarjevega sina Ljazarja Obušino, učenca tržavne obrtniške šole v Sarajevu.

po znanem J. Spielmannovemu romanu.

Šolski razglas:

Državno priznani

ENOLETNO TRGOVSKO UČILIŠČE KRISTOF OV UČNI ZAVOD

Ljubljana — Domobranska c. 15.

Vpisovanje

se vrši sedaj redno vsak dan dopoldne in popoldne ob običajnih uradnih urah tudi na praznik in v nedeljo. — Šolsko leto se prične v torek, dne 12. septembra. Zavod je potrjen od ministrstva in ima pravico javnosti (veljavnost izpričeval, rodbinske doklade, vozne olajšave) ter je organiziran kot redna enoletna trgovska šola. — Šolnina je zmerila.

Največji zavod te vrste v naši državi! — Lastno novo moderno šolsko poslopje, edinstvena strojeopisnica s 50 pisalnimi, računskimi stroji, učilnice za praktične pisarniške vaje, knjižkovnice vaje, filmska predavanja itd. — Pojasnila in novi ilustrirani prospekti brezplačno na razpolago.

*** Vso dobo po vojni s kroglo v telesu.** V Kuli je umrl 45letni Peter Umlaj, ki je nosil polnih 22 let kroglo v životu. Ranjen je bil l. 1917. in je bila rana take prirode, da ni kazalo iskati kroglo. Obdržal jo je torej v telesu in je živel brez nadloge vse do zadnjega časa, ko je začel nenadno bolehati. Nastopile so komplikacije, ki jim je ranjenec podlegel.

*** Lastniki tovornih avtomobilov** se opozarjajo na oglas »Olt-generator«. Priporočamo lastnikom, da si čim prej nabavijo »Olt-generator«, izdelek osješke železnicarne in strojne tovarne d. d. Osijek. — »Olt-generator« je znatno bolj ekonomičen, ker rabi lesno ogelje. (—)

Veselejem Lutz peč

Iz Ljubljane

u— Napravite ob Gradaščici mir! Pišemo nam: Radi verjamemo, da si v teh nezgodnih, vročih dneh marsikdo želi zvečer malo oddiha, a take vrste oddiha, kakršnega se je uveljavil zadnji čas na samotnih klopah na bregovih Gradaščice pozno v noč, ne more odobravati živ krst. Tod se namreč najmanj dvakrat na teden zbira skupina še mladoletnih fantičev, med njimi tudi nekaj deklet, ter ob spremljavi kitare prepevajo havajske in druge tolkeče, se spakujejo in derejo na vso moč. To je že precej podobno razgrajanju, zlasti ker traja tako vpitje do polnoči in še čez. Za mirne ljudi, ki počivajo pri odprtih oknih, je to prava muka. Če človeka ta čez mero razgrajna mladina zbudi iz sladkega spanja — pa gre k vragu vsa noč. Cestni policijski red naj velja za vse!

u— Vsa dan je več obiska na veseleju in vsak dan večje zanimanje vzbujajo tudi karikature, ki jih je razstavil naš domači karikaturist iz Murske Sobote, Ladislav Kondor. Skoraj ves svet je že obredel, karikiral že najrazličnejše veličine politike, umetnosti in filma. Zadnji čas se je mudil na Bledu, zdaj pa ima kar svoj paviljon na veseleju. Ljudje se zadovoljno nasmejljajo pri razstavljenih karikaturah in marsikdo se da od Kondorja tudi sam karikirati, saj je treba plačati le majhen honorar: odrasli 20 din, dijaki in otroci pa 15 din.

u— Nesreča motoklistista. Včeraj so na kirurški oddelku pripeljali 37letnega Antona Zupana, lesnega manipulanta iz Mengša. Na motorju se je peljal proti Ljubljani, pa je zavozil na kamen kraj ceste in padel, da je dobil precej hude poškodbe po glavi in po rokah.

u— Več pozornosti otrokom! Zadnji čas so zelo pogosti primeri, da morajo v splošni bolnici nuditi oskrbo nesrečnim malčkom, ki v kuhinji prišarijo do štedilnika in zvrnejo nase lonec kropa ali kaj podobnega. Podoba je, kakor da je napetost, ki visi v zraku, že tako osvojila živce ljudi, da ne utegnejo več posvetiti potrebne pozornosti vsakdanjim opravkom. Včeraj je moral v bolnišnico komaj leto dni stari sinček soferja Anton Kern iz Tržica. Zvrnil je nase lonec kropa in se hudo opeknel po rokah in nogah.

u— Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od danes od 20. zvečer do ponedeljka do 8. zjutraj mestni višji zdravnik dr. Marjan Ahčin, Korytkova ul. 18; telefon 36-24.

Z Jesenice

3— Zvočni kino Radio bo predvajal v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. dopoldne) vefilem »Maria Chapdelaine« (po najbolj čitanem francoskem romanu, ki je izšel v slovensčini pod imenom Marija Kožuhoval). V glavni vlogi največji francoski igralec Jean Gabin. Med dodatki Paramountov zvočni tehnik in kulturni film. — Sledi »Njegov najhujši primer«.

Iz Krškega

kr— Oseba vest. Na izpraznjeno mesto vodnika krškega orožniškega voda je bil premeščen orožniški podporočnik Lojze Drenik iz Banjaluke, ki je te dni že nastopil službo. Novemu predstojniku orožniškega voda želimo prijetno bivanje med nami!

*** DOLENJI LOGATEC.** Zvočni kino Sokol bo predvajal danes ob pol 9. in jutri v nedeljo 10. t. m. ob 5. in pol 9. zvečer sijajni zgodovinski vefilem »Lord Nelson«. Prihodnji spored v sredo in četrtek »Človek zver« po znamenitem romanu od slavnega pisatelja Emila Zolaja. Posetitelje obišči.

Šest zlatih angelov

Roman

23

»Da se vrnem h gospodični Carton — ona te zavesti nima. Za svojo lepoto ve le takisto, kakor ji jo kaže zrcalo, ne pa tako, kakor se zrcali v glavah drugih ljudi. Na to mora pa lepo dekle zmerom misliti, drugače utegne spraviti sebe in svojo okolico v nevarnost.«

»Kako sebe?« je začudeno vprašal Ryder.

»To je jasno kakor beli dan: ker ne ve, kakšen vtis dela na druge, lahko ponevedoma zakrivi največje gorje. Samo smehljaj, prijazna besedica, nemara le gib — pa je že kak moški neozdravljivo ob pamet.«

Zasebni detektiv je obmolnil. Čez nekaj časa je spet izpregovoril, to pot pa stvarno in poslovno:

»Gospodična Leslie Carton je ta trenutek v majhni italijanski gostilni, zbirališču na pol zločinskih italijanskih življenj v New Yorku — in to z nekim Italijanom iz nižjih slojev, ki je zmožen vsega.«

»Ali je šla radovoljno z njim?«

»Kakor kažejo okolnosti, je kaj drugega povsem izključeno; vprašanje je le, ali je šla s tem človekom — Elia Gonelli se piše — v kdo ve kakšnem neznanem namenu, morda ker kaj hoče od njega,

ali samo iz radovednosti ali iz kakega drugega razloga.«

Prisla sta bila v oni konec mesta, prav tja do East-Riverja, in v zraku je bilo čutiti bližino morja, ko je avtomobil obstal pred gostilno, ki se je nekam premočno imenovala »Dante«. Razsvetljena okna so bila kakor kakor bolne oči in so spuščala na ulico le motno svetlobo.

»Tu sva zdaj«, je rekel Woody. »Da sem na vašem mestu, bi si gospoda Gonelli in gospodično Cartonovo natančno ogledal, seveda pa tako, da jima ne bi stopil pred oči.«

»In zakaj nečete tega sami storiti, kakor je vaša dolžnost?«

»Po pravici vam povem — zato, ker je gospod Gonelli že toliko časa v New Yorku, da mene in moje ljudi gotovo pozna, med tem ko ni vas še nikoli videl. — Zadaš sedita, v pregradku. Ali naj počakam tu — če bi se vam kaj zgodilo?«

»Kaj naj se mi zgodi?«

»Nu, Italijani so ljudje, ki se hitro razburijo, in tisti, ki zahajajo semkaj, držijo drug z drugim kakor žveplo in smola. Če plane gospodu Gonelliju kri v glavo, bi mu utegnilo priti lepo število nožev na pomoč.«

»Ako ni hujšega, se ob tem ne bom spotikal«, je Ryder odvrnil.

»Kakor vas je volja — morda je tako celo bolje, kajti drugače bi se gospodični Carton nemara zadrževala, da ste najeli detektiva, ki jo zasleduje.«

Ryder je priklimal, krenil na ono stran cestišča in stopil v gostilno, kjer je bilo zelo živo. Med smehom gostov so se zdaj pa zdaj oglašali živahno

razburjeni kriki. Skozi odprta kuhinjska vrata je puhala sopara, ki se je mokrsko usadala po zidovih; tla so bila več kot upazana.

Ryder si je pri točilnici naročil pelinkovec in se s kozarcem v roki nezavzeto ozrl v sosednjo obednico. Ob njeni zadnji steni so se vlekle majhne, odprte pregradke in v enem izmed njih je s hrbotom proti dvoranu sedela Leslie Carton. Spoznal jo je takoj — ne po zlatih lasih, kajti te je skrival črn šifonast klobuček, temveč po načinu, kako je držala glavo. Njen nasprotnik za mizo je bil zal človek nekam surovega obraza, oblečen v srčajo z rožnato progastimi rokavi.

Ryder je hitro izpil svoj pelinkovec — potreben ga je bil!

Ne da bi ga dvojica, ki se je živahno razgovarjala, opazila, se mu je nato posređilo, da je prišel do pregradka ob njuni levici. Natakarju, ki je takoj postavil predenj zrele masline in zeleno, je s prstom na slepo pokazal neko reč na jedilniku, kajti stene posameznih pregradkov so bile tako tenke, da bi bila Leslie Carton utegnula spoznati njegov glas, ko bi bil glasno naročil.

Gonelli je pravkar pripovedoval nekako kockarsko zgodbo — Ryder je razumel vsako besedo.

»— in tedaj je bilo na mizi več kot sto dolarjev. Alfredo pravi: Sveta nebesa, če premislim, koliko je to v lirah!«, vzame korec in vrže... Osem — kar spodobno. — Alfredo se namuzne, jaz potremem korec — na eni kocki je petica, druga se še malo zatrkja, nato pa: štiri!... Jaz pograbim denar, Alfredo zakriči, po očeh mu vidim, kaj prihaja, toda ko izdere nož, imam jaz svojega že v

roki. — Ali naj se dam zaradi tebe obsoditi na smrt? pravi, mahoma ves iztrežen. »Vrag te vzemi s svojimi prekletimi kockami vred!« — Nato spravi svoj nož v žep in jo odkuri.

Gonelli je udaril v glasen grohot, njegovemu rezgetanju se je pridružil jasni smeh Leslie Carton — kurja-polt je polila Ryderja po hrbtu.

»Me imaš rada — kaj?« je vprašal Gonelli.

»Seveda, Elia«, je odgovorila.

»Zakaj prav za prav?« je hotel vedeti.

»Zato, ker imam brazgotino na bradi, brazgotino na licu in brazgotino na čelu; je odvrnila in se pri tem spet zasmejala. — tako čudno je bilo slišati, da je Ryderja kar srce zabolelo.

»Torej ljubiš borbeno značaje?« je Gonelli nadaljeval.

»Kakopak... Daj, povej mi, Elia, kako si prišel do svojih brazgotin.«

»Eno sem dobil od nekega moža, drugo od ženske, tretjo pa od dečka. — Mož je bil Sicilijanec — saj veš, kadar ti molijo, prosijo Boga, da bi bil njihov nož zmernost oster. — Zabodel me je v desnji komolec, nož mi je padel iz roke, tedaj me je sunil v čelo. — kaj sem hotel? Brcnil sem ga, da je padel po tleh. — Tu me je zadel tisti fant s kamnom — pa se je preteto kesal, ko sem ga dohitel. — Ženska je bila drobna, sladka stvarca.«

»Zakaj si obmolnil? Nadaljuj!«

»Menda ne boš ljubosumna?«

»Kdo ve — nekoliko že«, je rekla Leslie Carton. Elia Gonelli se je bučno zasmel — a Ryderju je bilo, kakor da se mu ježijo lasje na glavi.

Mali oglasi

Kam pakam?

CONTINENTAL

Obiskovalcem

velesejma se priporočam za obisk. — Nizke cene, sedaj in v prihodnosti, prepričajte se. Strazišča Elia, paviljon pri »Zlatni trti«.

24814-19

V gostilni Putrich

Danes in jutri zabava s plesom do 2. ure. Vljudo vabljeni.

25015-18

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato

drage kamne, srebro, vsakovrstne antikvitete kupuje po najvišji ceni.

A. Božić

Ljubljana, Frančiškanska 3.

294-36

Glasbila

Klavir

dobro ohranjen, poceni takoj naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

24938-26

Prodaj

Ugodna prilika

Vsak obiskovalec ljubljanskega velesejma naj se za mudi obiskati tudi velike razstave otroških vozničkov vseh najnovejših modelov po izjemnih cenah ter lan skoletnih modelov po znižani cenah. Kakor tudi dvo-koles, motorjev, živalskih strojev, pneumatike itd. pri tržnici »TRIBUNA«, Ljubljana, Karlovaška c. 4.

24665-6

Dijakne sobe

Dva dijaka

sprejem z vso oskrbo. Cesta 29. oktobra 9-II., vrata 15 (Rimska c.).

24988-22

Sobe išče

Čisto sobico

in sončno izče študentka (po možnosti v Šiški). — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »150-200«.

25030-23a

Zdravstvo

OKAMA

mazilo iz zdravilnih zelišč. Čudovit uspeh pri ranah, oprekanjih, ožuljenih (volku), turih, vnetjih itd., za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščajih in krastah na temenu, za raz-pokane prsne bradavice. Glavna zaloga lekarna Mr. J. Oblak, št. Vid nad Ljubljano.

187-40



Nesporazum

v zakonu?

obrnite se na grafolog

Karmaha,

ki se odlikuje posebno

analizo človeškega značaja,

dela na strogo znanstveni

bazi grafologije, in daje

vsakemu za nastopajoče do-

godke pismene nasvete, ki

vam bodo koristili vse do

bodoče življenje. Obiske

sprejema v Ljubljani: hotel

»SOCA« Sv. Petra cesta,

vsak dan od 9.—12. in od

15.—19. Odgovarja tudi na

došlo korespondenco. V

Ljubljani ostane do 20. sep-

tembra.

INSERIRAJ

V »JUTRU«

M. BRAND

priznana nizkih cenah si nabavite najboljšo moško obleke, perilo in vsa praktična oblačila pri

Preskerju LJUBLJANA Petra cesta 14

PREMOG

KOKS — DRVA

nudi

I. Pogačnik

BOHORICEVA 5.

Telefon 20-59.

Postrežba brezhibna.

SERIRAJTE V »JUTRU«

100

uspehov

na

en oglas

v

»JUTRU«

SERIRAJ

V »JUTRU«

Zoper verižništvo in navijanje cen

Odločen nastop v Zagrebu, Splitu in drugod

V nekaterih mestih, zlasti na Jadranu in v Bosni, se je kmalu po pričetku nove evropske vojne pričelo navijanje cen, obenem pa je prebivalstvo v strahu pred pomanjkanjem začelo nakupovati živež. V pomirjenju prebivalstva so nekatere občinske uprave izdale proglase. Tako navaja občinska uprava v Splitu, da je treba najodločnejše zatrditi naši javnosti, da je v Jugoslaviji v izobilju hrane. To zlasti velja za žito, mast, meso, sladkor in ostala važna živila.

Proglas navaja, da iznaša letos samo prevešček pšenice, namenjene za izvoz, okrog

OBISKOVALCI LJUBLJANSKEGA VELESEJMA — OBISČITE PAVILJON

»GRAJSKA KLET«

na veseliščnem prostoru, toči se priznana izborni dolenski cviček, fina štajerska vina, vedno sveže pivo, žganje, likerje itd.

Posebna špecialiteta na velesejmu

vsak dan sveže domače krvavice in pečnice, ob vsakem času vsakovrstna topla in mrzla jedila, sprejemajo se abonenti. — Vsak dan koncert. — Točna in solidna postrežba, zato ne pozabite in obiščite nas. Se vljudo priporočam in vas vabi

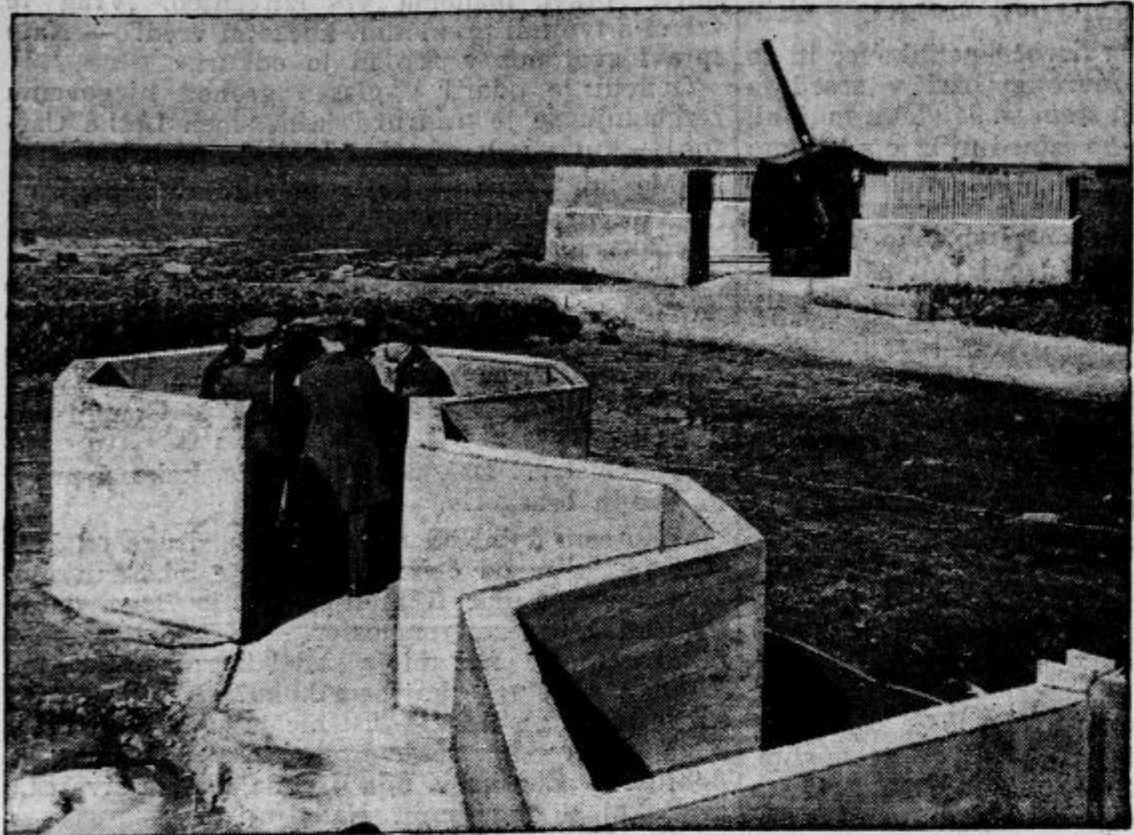
TONE HUČ, veselilni prostor.

»restavracija »Grajska klet«

45.000 vagonov, prevešček turščice pa 70.000 vagonov. Takisto je znano, da je meso z mesnimi izdelki vred eden izmed naših glavnih izvoznih predmetov. Lahko se pri-meri, da v tej ali oni trgovini zmanjka kakšno živilo, toda tega ni krivo pomanjkanje, marveč prevelik naval onih konsumentov, ki se brez pravega vzroka hočejo za dalj časa preskrbeti. Splitska občinska uprava poziva meščane, naj vsako navija-nje ali skrivanje živili prijavijo mestnemu poglavarstvu. — Iz Šibenika poročajo, da je policija odločno nastopila pri nekaterih trgovcih, ki so navijali cene. Štirje trgovci so bili takoj ovrnjeni s sodišču.

V Zagrebu je gospodarska Sloga objavila v dnevniki opozorilo, v katerem navaja, da so začeli zadnji čas nekateri brezvestni ljudje izkoriščati nejasni položaj, dvigati cene in skrivati robo. Da prepreči takšno pogubno početje, je pozvala gospodarska Sloga na področju mesta Zagreba vse svoje člane, da prijavijo vsak primer neupravičenega povišanja cen, spekulacije ali skrivanja zalog. V četrtki je bil sestanek gospodarske Sloga s predstavnicami ženskih organizacij: HSS, z zastopniki Hrvatske delavske zveze in Zveze hrvatskih zasebnih nameščencev. Na skupnem sestanku so bili storjeni sklepi za nadaljnje nastopanje zoper navijalce cen.

Protiletalski topovi v Angliji



Angleške protiletalske straže imajo službo na posebnih postojankah iz armiranega betona

Poljska vojska

Na ofenzivo ne more misliti, a mora se truditi, da doseže položajno vojno

Po podatkih angleških strokovnjakov je imela Poljska v mirnem času aktivnih 270 tisoč mož, od tega 18.000 častnikov in 37 tisoč podčastnikov. Dežela je bila razdeljena v deset vojnih okrožij, ki bi dala 31 pehotnih divizij, med temi dve planinske, ter 12 divizij in 12 brigad konjenice. Te velike enote se delijo v 90 pehotnih polkov, od katerih ima vsak po 36 strojnic, 6 rovnih topov in tri majhne brze 37-milimetrske tope, dalje 6 odredov tankov in oklopnih avtomobilov. Razen tega ima poljska vojska 50 topniških polkov, 3 brigade in 13 inženjerskih bataljonov, 6 letalskih polkov s 1000 aparatov prve linije in okrog 1000 rezervnih aparatov. Vse to so bombniki in lovci. Pilotov in pomočnikov je okrog 8000.

Poljska mornarica je imela pred izbruhom nemško-poljske vojne 370 aktivnih častnikov in 4000 mož, razdeljenih na 1 križarko, 9 torpedovk, 7 podmornic, 2 topničarki in 125 hidroavionov. Baza je bila v Gdini. Precejšnje rečno brodogradništvo po reki Pripetu. Čeprav je to brodogradništvo, bi moglo pod ugodnimi okoliščinami znatno nadlegovati pomorski promet.

Poleg redne vojske ima Poljska še po-

možne vojaške zbornice, kakor zbor granicarjev z 32.000 ljudi, garde in orožnikov s skupaj 30.000 ljudi, a vojaško popolnoma izvežbana rezerva vojske šteje 4 in pol milijona mož.

Vojaški strokovnjaki so si edini v tem, da je poljska vojska dobro opremljena in po morali odlična. O tem je podala nekoliko dokazov že v početkih sedanega spopada s premočnim sovražnikom. Popolnoma izkazati pa se bo mogla šele sedaj, ko je po uspehih strateških umikov zasedla v redu glavne obrambne črte. Na ofenzivno vojno proti neprimerno močnejšim in bolj oboroženim Nemcem seveda ne more misliti, če se ji pa posreči spremeniti vojno v položajno vojno, tedaj bo usoda napada na Poljsko zapечатena.

Iz gornjih podatkov je videti, da zavzema v poljskem vojnem sistemu konjenstvo znatno mesto, čeprav je precejšen del vojske že motoriziran. Upoštevati pa je treba posebnosti poljske dežele, ki ima velike stepe, ki dajejo mnogo priložnosti za četniško bojevanje. Na ozemlju polnem močvirij, barin, jezer in gozdov utegne biti to zelo nevarno za neprijatelja, ki mu tanki in težko topništvo v teh posebnih razmerah ne morejo dosti koristiti.

»Bela kuga« med pticami

Z veliko skrbjo so ugotovili, da ptice na otokih lorda Howea v Tihem oceanu, ki spadajo k Novemu Južnemu Walesu, navedeno izumirajo. Med tem ko so bili ti otoki prej pravi raj krilatega sveta, so danes najbolj redke in najbolj dragocene vrste ptic skoraj izginile.

Avstralski znanstveniki so resno prepričani, da je ta pojav le posledica dejstva, da je življenje pticam na Howevih otokih izredno udobno in enostavno, tako da so se od samega »blagostanja« odpovedale svojim dolžnostim glede ohranitve vrst, ki se jih več ne zavedajo. Ptice dvojice so zadovoljne danes z enim samim potomcem, a o skrbi za zarod ni govora. Znani avstralski ornitolog Ireland vidi v tem primeru najbolj čudne zoološke zablude in daje več nasvetov, kako naj bi otoke očuvali tega, da jim krilati prebivalci popolnoma ne izumrejo.

Ogenj v američkem nemškem klubu

V prostorih nemškega kluba v New Yorku je izbruhnil ogenj. Napravljen je za 4 tisoč dolarjev škoda.

Razhod nemškega društva v Londonu

Sir Barry Dombile, predsednik nemško-angleškega društva »The Link« je v sredo izjavil, da se je društvo zaradi nastopivih dogodkov prostovoljno razšlo.

Stavbarske omejitve v Italiji

Agencija Stefani poroča, da je rimska vlada prepovedala uporabo armiranega betona za privatne stavbe, ki niso vsaj pet nadstropij visoke.

Civilna gardistka proti letalskim napadom



Anglija je že pred meseci osnovala in organizirala civilno gardo proti napadom letal. Gardistke nosijo posebno obleko

Kako je zdaj v Londonu

Med angleško državo in evropsko celino je izza izbruhla vojna z Nemčijo promet silno skrtčen. Na londonskih ulicah vidiš danes večinoma vojaške avtomobile. Kine-matografi in gledališča so zaprti. Vlada je prepovedala tudi vse sportne in zabavne prireditve.

Japonci prevzemajo nemške dobave

Reuterjeva agencija poroča, da bo Japonska izvršila večje naročilo za dobavo strojev Zedinjenim državam. Gre za dobavo strojev v vrednosti 10 milijonov dolarjev.

ANEKDOTA

»Zapomnite si, Jean,« je dejal nekoč Balzac svojemu služabniku, ki ga je zalotil na laži, »laž je najgršje zlo, naših bližnjih ne smemo nikoli nalagati.«

»Zakaj pa mi potem zapovedujete vau-ko krat, kadar prihaja sodni izvrševalec, naj mu rečem, da vas ni doma?« se je začudil služabnik.

»Sodni izvrševalec ne spada med naše bližnje,« se je odrezal pisatelj.

VSAK DAN ENA



»Pozor, prijatelj! V tem predelu mesta je pločnik zelo ozek. Lahko se nama pri-meri, da oba zdrseva...«

(»Ric en Rac«)

SPORT

Sašk iz Sarajeva je močan nasprotnik
Druga ligaška tekma v Ljubljani — Tudi ostali nogometni spored je zelo pester

Jutri bo gost naše Ljubljane v ligaški borbi sarajevski SASK. Značilno, da so sarajevski nogometaši prav dobri, mnogi celo odlični. Sarajevo se lahko ponaša, da je dalo že več igralcev v državno reprezentanco. Značilna poteza sarajevskih igralcev je, da se vigro zagrižejo, in so silno borbeni in vztrajni. Te čednosti so pripomogle Slaviji do uspeha in te čednosti so zdaj vrgle Saska na tretje mesto v naši tabeli.

Najnevarnejši igralec v moštvu Saska je vodja napada Muradori. Če bodo znali domači vrsti primerno kriti, se ni bati, da bi Sashkov napad zabijal gole. V krilski vrsti je stebel obrambe naš rojak Korosec. Obramba ni nepremagljiva, toda z visoko igro proti njej ne bodo naši ničesar opravili. Oba branilca sta fizično močno razvita in jima leži visoka igra. Vratar, tudi naš rojak Kosem, je prav dober.

Upamo, da bodo naši fantje šli v borbo z vso voljo, da bodo vzdržali do konca in se tudi do konca borili. Kajti današnja tekma je druga na domačih tleh, potem pa bo treba na tekme na tuja igrišča, kjer ne cvetijo rožice gostujočim moštvom.

Tekma bo na igrišču ob Tyrsevi cesti s pričetkom ob 16.30, ob 15.15 bosta juniorski moštvi Ljubljane in Marsa odigrali svojo prvo prvenstveno tekmo letošnje sezone.

Razen ljubljanske tekme bodo jutri v tej ligi na sporedu še štiri srečanja. V Zagrebu bodo imeli domači »derby« med Haškom in Concordijo, Gradjanski bo potoval v Subotico, kjer bo na tamkajšnjih nevarnih tleh igral z Bačko, Hajduk bo na lastnih tleh sprejel drugo Slavijo, in sicer ono iz Osijeka, drugi splitski klub Split pa bo gostoval v Varaždinu.

Jutri bo torej oddanih spet nadaljnih 10 točk v hrvaško-slovenski ligi in čas bi že bil, da bi naša Ljubljana to pot dobila prvi dve ali pa vsaj eno — za vzorec...

Kakšno je bilo vreme na Finskem

v drugi polovici julija, ki je 1. 1940 določena za olimpijske dneve

Kdor ne pozna Finske in tamkajšnjih vremenskih razmer, ga bo gotovo zanimalo, kakšno vreme je bilo letos v Helsinkih v času od 20. julija do 4. avgusta, torej v dnevih, za katere so prihodnje leto določene olimpijske tekme.

Predvsem je treba ugotoviti, da je bilo vreme v letošnjih »olimpijskih« dnevih tamkaj izredno ugodno. Bilo je mnogo sonca in precej toplote z osvežujočimi vetrovi od morja. Prebivalci toplejših krajev so se letos na Finskem počutili kakor doma. Tako je posebno presenetilo letošnje poletje na Finskem italijanske sportnike, ki so bili tamkaj na obisku in so seveda računali z vse hladnejšim vremenom kakor je bilo v resnici.

Med 20. julijem in 4. avgustom je samo en dan temeljito deževalo, in sicer 23. julija, ko je močna nevihta spet razčistila ozračje. V ostalih dnevih je po malem deževalo še v nekaterih nočeh, toda to so bile neznatne padavine, zaradi katerih na igriščih ni bilo nobenih sledov.

Naslednji pregled kaže najbolj nazorno, kakšne so bile temperature in padavine med letošnjimi »olimpijskimi« dnevi v Helsinkih:

	datum	rednja najvišja temperatura	najnižja temperatura	padavine
20. VII. 1939.	21 stop.	25 stop.	15 stop.	0
21.	19	24	15	0,3
22.	20	24	16	0,1
23.	19	22	18	43,1
24.	19	22	16	0
25.	18	21	16	0
26.	18	21	16	9,0
27.	20	24	15	0,2
28.	21	24	16	0
29.	20	24	15	0
30.	19	21	15	0,8
31.	22	26	17	0
1. VIII. 1939.	20	23	18	3,2
2.	18	22	16	8,3
3.	17	21	13	2,2
4.	18	22	15	0

Tako je bilo letos in če se ni vse zarezalo, tudi drugo leto ne bo moglo biti mnogo drugače. Seveda pa se bodo morali razpršiti oblaki s političnega obzorja...

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 9. sept.: zaprto.
Nedelja, 10. sept.: Utopijenca. Znižane cene.

Prvič v letošnji predsezoni bodo ponovili v nedeljo Nestroyev burko »Utopijenca«, ki jo smemo prištevati med klasične komade veselega značaja. Izvrstne kreacije Cesarja kot Buče in Kralja v vlogi Smole, Levarka kot bogataša ter Rakarjeve in Vide Juvanove v ženskih vlogah, dajejo mnogo povoda za smeh. Režiser: prof. Šest. Cene od 20 din navzdol.

OPERA

Sobota, 9. sept.: Gostovanje Mire Basičeve. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 10. sept.: Vse za šalo. Izven. Znižane cene.

Med mnogo obetajočih mlade pevke spada Mira Basičeva iz Zagreba. Nastopila bo v soboto v partiji Leonore v Verdijevi operi »Trubadur«. Mlada pevka, ki je absolvirala svoj študij pri prvovrstnih pevskih pedagogih, kaže lepo odsko do ravnotežja. Azuceno bo pela španovca, Manrica—Franci, Luno—Janko. Dirigent: dr. Švara. Cene od 30 din navzdol.

V nedeljo bodo izvajali v operi Jiraneč—Gorinskovo opereto »Vse za šalo«. Melodiozna, prikupna glasba in pisano dejanje, prepleteno s posrečenimi dovpti, ustvarjajo prikupno celoto, pri kateri se občinstvo dobro zabava. Sodelovali bodo: Ribičeva, Barbičeva, Poličeva, Daneš, Peček, Sancin, Drenovec, Bratina, Rakarjeva, J. Rus, Jelnikar in Simončič. Dirigent: D. Žebra.

V nacionalni ligi JNS bo z gotovostjo odigrana samo ena tekma, in sicer med Slavijo in Vojvodino v Sarajevu, medtem ko glede ostalih, ki jih je hotel JNS imeti izvedene jutrišnje nedelje, še ni bil dosežen sporazum med posameznimi klubmi. Vse torej kaže, da bo v tej ligi tudi jutri ostalo pri eni sami tekmi...

V prvenstvu LNP

Jutrišnji prvenstveni spored je zelo obširen, in sicer zaradi tega, ker se to nedeljo začnejo tudi prvenstvene tekme v II. razredu in med juniorji. Če bo šlo vse v redu in ne bo morda nepredvidenih zaprek, bo jutri odigranih v tej konkurenci nad 25 nogometnih tekem, razdeljenih na naša najmočnejša nogometna središča Ljubljana, Maribor in Celje, pa tudi na številne podeželske kraje. Spored obsega naslednja srečanja:

I. razred: v Ljubljani Mars—Svoboda in Jadran—Kranj, v Mariboru: Železničar—Maribor, v Celju: Olimp—Atletik, v Hrastniku Hrastnik—Amater, v Domžalah: Disk—Reka, na Jesenicah: Bratstvo—Hermes in v Čakovcu: CSK—Mura.

II. razred: v Ljubljani: Moste—Korotan in Mladika—Slavija, v Mariboru: Slavija—Ptuj, v Gotovljah: Borut—Store, v Ptuj: Drava—Lendava in v podeželskih skupinah še v Strazišču: Savica—Ljubelj, v Radovljici: Radovljica—Kovinar, v Duplicah: Virtus—Kamnik, na Vrhniki: Vrhnika—Javornik, v Krškem: KSK—Radeča, v Sevnici: Sava—Brežice, v Trbovljah: Retje—Svoboda in v Litiji: Litija—Trbovlje.

Juniorji in rezerve: v Ljubljani: Moste—Slavija jun., Jadran—Hermes jun., Svoboda—Reka jun., Ljubljana—Mars jun., v Mariboru: Rapid—Železničar jun., in Železničar—Maribor rez., v Celju: Olimp—Atletik jun.

Sporeda torej dovolj, da bodo prišli na račun prijatelji vseh naših nogometnih klubov in igralcev, velikih in malih, slavnih in še ne slavnih...

Propagandni table-teniški turnir

SK Mladike za prvenstvo Most in Kodeljevega

Agilna table-teniška sekcija Mladike priredi jutri v nedeljo propagandni table-teniški turnir, da se povzdigne in oživi ta sportna panoga v Ljubljani in Sloveniji sploh. Namen kluba je, da bi našel nove talente, ki bi se spet odzvali primatu v tem sportu Hrvatov in ga ponovno prenesli v Ljubljano. Posebnost turnirja je, da ima tudi disciplino novincev, kjer bodo lahko nastopili samo oni, ki še niso tekmovali na javnem turnirju J. T. T. saveza. Pravico igranja na turnirju pa imajo sploh vsi, ki igrajo table-tenis doma, ali v društvih in klubih. Turnir obsega discipline: moštva, gospodje posameznice in novinci. Zato pozivamo vse, da se turnirja udeležijo, ki bo jutri od pol 9. dalje v prostorih Mladike na Kodeljevem, ob Ljubljani 29.

SK Slavija. Drevo ob 20. članski sestanek I. in juniorskega moštva. Važno zaradi nedeljske tekme. Po sestanku redna odborova seja. Vabi se na sejo g. Hribar Svetozar, ki naj s seboj prinese vse klubove stvari. Tajnik II.

SK Ljubljana. V jutrišnji predtekmi igrajo juniorji prvenstveno tekmo z Maršom. Sestanek ligaškega moštva drevo ob 19. Postave in vse podrobnosti na običajnem mestu.

Iz škoške Loke

Šl—Svečanosti za kraljev rojstni dan. Zunanjih proslav letos nismo imeli. Prav zato se je tem lepše odražala v vsem mestu slavnostna seja škofovskega Sokola, ki je na večer pred rojstnim dnevom veliko dvorano do kraja napolnila. Vsi smo prišli: Sokoli, Sokolice, naraščaj, naša deca in ugledni gostje, ki jih je v uvodu staršina br. Rudolf Horvat prisrčno pozdravil, zlasti sreskega načelnika g. Mateja Kalka. Vojaška godba je zaigrala sokolsko koračnico, nato pa je imel br. starosta nagovor, v katerem je naglašal, da se bodo naše mislice sklenile v neprediren obroč sile, ki bo do zadnjega diha čuval našo sveto zemljo pod visokim vodstvom Nj. Vel. kralja Petra II., ki mu izrekamo svojo iskreno vdanost in neomajno ljubezen. Po državni himni in deklaraciji Sokoličar Jelenovca, ki je prednašal pesmico »Zastave polajolaj«, je bila prečitana poslanica SSKJ, ki so jo poslušali navzoči z vso pozornostjo. Himna »Hej Slovani«, ki jo je pela vsa dvorana, je zaključila sejo. Na sam kraljev rojstni dan pa se je vršilo slovesno cerkveno opravilo v župni cerkvi. Prispele so predstavniške oblasti, oficirji s poveljnikom polkovnikom gosp. Ivanom Markuljem, rezervni oficirji, šolska mladina z učiteljskim, mlekarstva šola, Sokoli v krojih in z zastavo, gasilci, delavstvo JSZ z zastavo, množico ženstva, predstavniki društev in organizacij, zastopniki trgovine in industrije, meščanstvo, kar je najlepše izpričalo, kako nas usodni dogodki povezujejo v eni sami želji: Ohranitev močne Jugoslavije pod žezlom Nj. Vel. kralja Petra II., ki naj mu bodo usojeni srečni dnevi. Mesto je bilo v zastavah in delo je povsod počivalo.

Šl—Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Na prejšnji večer je namesto sprejema meščanstvo razsvetlilo svoje hiše. Mnogi so postavili v okna kraljeve slike. Vse hiše so bile razsveteljene razen ene. Na sam praznik je daroval mestni župnik g. Kurent zahvalno mašo v prisotnosti vseh predstavnikov oblasti s sreskim načelnikom g. dr. Tomšičem in županom g. Lazarinjem na čelu in mnogostevilnega meščanstva. Medtem ko je mladina lepo proslavila rojstni dan svojega mladega kralja v šoli, je Sokol priredil zvečer svojemu članstvu in prijateljem prisrčno proslavo rojstnega dne visokega starešine. Po prireditvi se je članstvo razšlo z vročo željo, da nam Vsemogočni ohrani mladega kralja v teh hudih časih.

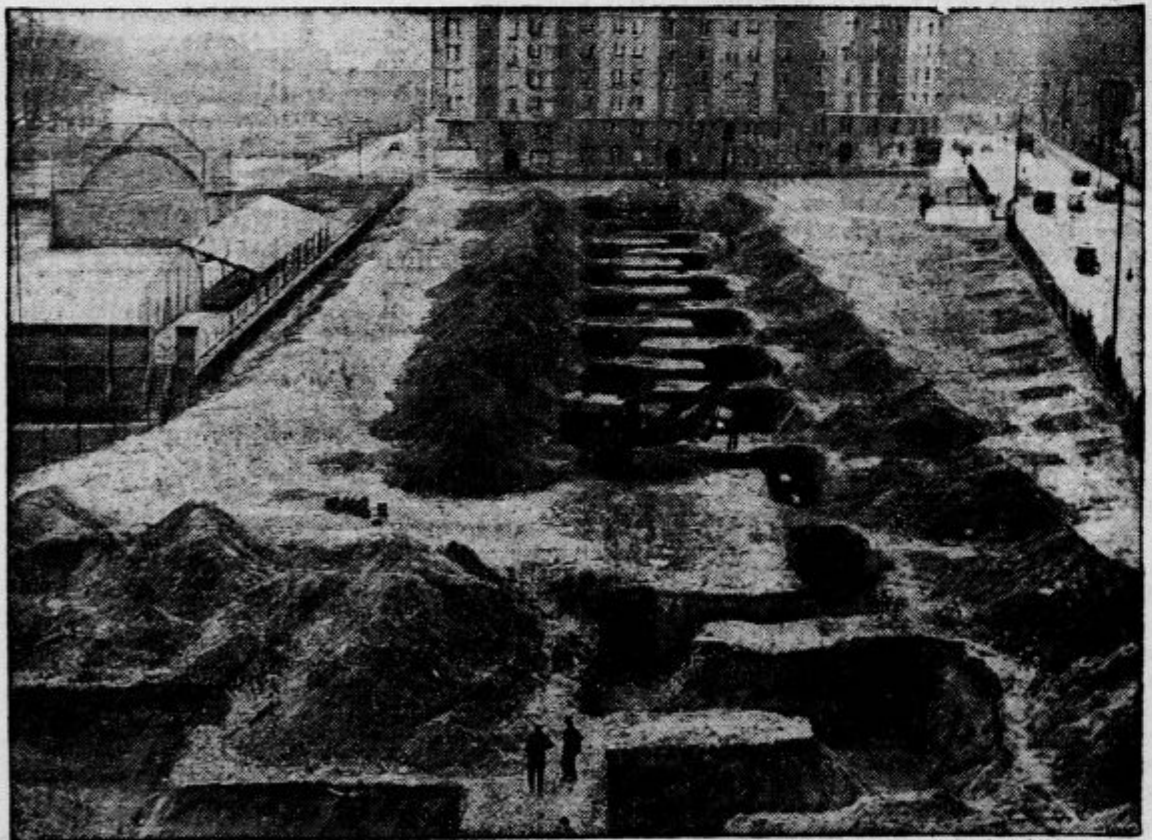
INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Po 200 letih izvršeno naročilo
Zaboj z dragocenim kitajskim porcelanom

Na Kitajskem ne igra sto, dvesto let nobene vloge. Pred kratkim je bil neki član visokega angleškega plemstva zelo presenečen, ko je dobil iz Kitajske zaboj, ki je vseboval prekrasni čajni servis iz najfinejšega porcelana in pobarvan z najdražjimi izvirnimi tuši. Tega servisa sam ni bil naročil, prav tako tudi nihče iz njegove rodbine. S pismom je prosil tvrdilo, ki mu je postalo to blago, naj mu zadevo pojasni.

Čez dva meseca je dobil nepričakovan odgovor. Kitajska tvrdila mu je javljala, da je servis vsekakor naročila plemenitaševa rodbina, čeprav ne v naših dneh, temveč v začetku 18. stoletja... Naročilo je natančno omenjalo, kako naj bo servis izdelan, a za njegovo izdelavo je bilo treba tudi mnogo časa. Šest pokolenj specialnih delavcev se je trudilo, da izvrši naročilo. Tvrdila je obžalovala, da dela ni bilo prej mogoče dokončati.

Pariz v obrambi proti napadom iz zraka



Jarki in zaklonišča v neposredni bližini Champ-de-Marsa

Vila kralja potapljačev
Stanovanjska oprema z dna morja

Giovanni Negri, po rodu Italijan, ki pa že dolga leta živi v Belgiji, se je s svojim potapljaškim poklicem proslavil tako, da ga imenujejo »kralja potapljačev«. Ob morskem bregu ima vilo, ki se na zunanji ne razlikuje dosti od sosednih vil, v svoji notranjosti pa je edinstvena. Vsa njena oprema namreč, pohištvo, slike, posoda, kuhinjsko orodje, perilo in nešteto drugih malenkosti, izvira z morskega dna, to je iz potopljenih ladij, ki se je Negri udeleževal pri njihovem dviganju.

Dve veliki sobi v pritličju je Negri spremenil v nekakšen muzej za najdbe iz morja. Tu lahko vidiš sidra, verige, krmilna kolesa, vrvi, kose jamborov, ladijske knjige, instrumente, stekleničke pošte in druge predmete ter dokumente te vrste. Negri je danes bogataš, ki bi mu ne bilo treba, da bi se predajal nevarnostim svojega poklica, toda morje in njegova skriv-

nosti ga še vedno privlačujejo. Kadar gre za kakšno posebno težko potapljaško delo, si običe svojo opravilo in le redkokdaj se mu primeri, da bi svojega dela ne mogel z uspehom dovršiti.

»Gneisenau potopljena«

Neka radio vest iz Bruslja poroča, da je bila pri napadu angleških letal na Wilhelmshaven potopljena nemška »žepna križarka« Gneisenau.

Radiopostaja v Katovicah — nemška

Nemci so takoj, ko je njih vojska zavzela Katovice, uredili odnošno radio postajo za oddajo v nemškem jeziku. Katovice imajo isto valovno dolžino kakor Opatov.